

Mitja Teropšič

V SKRBI ZA DOMOVINO!

20 LET VOJNIH VETERANOV 91' POSAVJA

Fotografija na prednji platnici:

Veteranska slovesnost ob 20. obletnici osamosvojitvene vojne,
Rigonce 15. junij 2011.

Fotografije na zadnji platnici:

Osamosvojitvena vojna v Posavju leta 1991.

CIP - Kataložni zapis o publikaciji
Narodna in univerzitetna knjižnica, Ljubljana

061.2:355.1-057.36-057.75(497.433)

TEROPŠIČ, Mitja
[Dvajset]

20 let vojnih veteranov 91' Posavja : v skrbi za domovino! /
[avtor besedila, izbor fotografij] Mitja Teropšič ; [fotografije iz
arhiva PO ZVVS iz Posavja ... et al.]. - Krško : Pokrajinski odbor
ZVVS za Posavje, 2014

ISBN 978-961-281-396-3

273636352

Mitja Teropšič

V SKRBI ZA DOMOVINO!

**20 LET VOJNIH VETERANOV
91' POSAVJA**

Vsebina

Predgovor	5
Uvod	6
Ustanovitev veteranske organizacije v Sloveniji in v Posavju	7
Ustanovitev območnih odborov	10
Pokrajinski odbor in območni odbori ZVVS v Posavju v letih 1996–1998	12
Kadrovske spremembe in krepitev delovanja ZVVS v Posavju v letih 1999–2000	13
Razvoj in uveljavitev veteranskih organizacij v letih 2001–2004	18
Prepoznavnost veteranskih združenj in skrb za postavljanje obeležij osamosvojitvene vojne v letih 2005–2008	26
Stabilno delovanje pokrajinskega odbora in veteranskih društev v letih 2008–2012	31
Zaključek	41

Predgovor

Biti veteran pri tridesetih in malo čez? Vojni veterani so pa ja starejši ljudje, prekaljeni, z izkušnjami ... Beseda veteran nam ni nekako pristajala, vendar se je počasi s prizvokom osamosvojitvene vojne le zakoreninila.

Že dvajset let je poteklo od neformalne ustanovitve naše veteranske organizacije v Posavju. Prve aktivnosti so dozorevale in potrebna je bila nova oblika organiziranosti. V letu 1996 smo oblikovali Območne odbore za Sevnico, Krško in Brežice, združene v Pokrajinski odbor Združenja veteranov vojne za Slovenijo za Posavje, izvolili smo prve organe in vodstva, ki so bila povezana v krovno organizacijo, Združenje veteranov vojne za Slovenijo. Tudi ta oblika je kmalu zahtevala boljšo organiziranost za osnovno delovanje, zato je bila ustanovljena Zveza veteranov vojne za Slovenijo, območni odbori so se preimenovali v območna združenja in se preko upravnih enot registrirala. S tem smo kot društva pričeli s pobiranjem članarine in vsebinskim delovanjem. Ves čas smo želeli, da vsak veteran dobi nazaj več kot je dal za članarino, kar nam pri aktivnih članih uspeva. Poskrbimo tudi za socialno ogrožene veterane, bodisi s finančno pomočjo, s hrano, z delovno akcijo, z zbiranjem gradbenega materiala, pri naravnih nesrečah ...

V tem obdobju smo bili tudi inovativni, z aktivnostmi smo uvajali nove elemente druženja: razna veteranska srečanja, organizirali pohode, skupne proslave, veteranske plese, dobrodelne koncerte, športne turnirje...

Skrb za vsakega veterana je naša prednostna naloga, seveda v okviru naših zmožnosti. Se strinjam, da še premalo, vendar koga drugega še to zanima? Še ti pri-

vilegiji v narekovajih, ki so enaki skoraj ničli, so nam bili odvzeti - unikat v svetovnem merilu!

Ponosa nam nihče ne bo odvzel in zaradi tega v velikih primerih potreba po pomoči s strani socialno ogroženih veterank in veteranov ni izražena, posledično pa tudi ne izkazana, žal.

Že na začetku delovanja smo pričeli s sodelovanjem z ostalimi veteranskimi organizacijami, ki je na lokalnem področju odlično, na zveznem do nedavnega slabše. Politika, ta in ona se nas je želela prisvajati, naša nevtralnost pa nas žigosa tako ali drugače in nas s strani nestrpnih primerja z ideološkimi prizvoki iz povsem drugega časa. Na provokacije bomo odzivni, vendar strpni, pomirjevalni, zvesti našemu poslanstvu, našim aktom, našim članom. Spoštujemo domače in mednarodne deklaracije, smo spoštovana in enakovredna članica Mednarodne svetovne veteranske organizacije.

Velika zahvala gre vsem veterankam in veteranom, društvom in organizacijam in drugim, ki so pripomogle pri prepoznavnosti in bogatenju našega prostora z navdihom sociale, kulture, domoljubja in pripadnosti domovini.

Samo ena zahteva od naše skupnosti še ostaja, spoštovanje! Naš največji pesnik je v eni izmed svojih pesmi zapisal: »Saj cesar da pol hleba in kar je treba!« Je danes tako?

Rudi Smodič
Predsednik Pokrajinskega odbora ZVVS Posavje

Uvod

Leta 1991 je slovenski narod obranil demokratično odločitev in svojo plebiscitarno voljo o samostojnosti ter združitvi od takrat skupne države Jugoslavije. Z vojno, ki nam je bila vsiljena, smo branili in obranili svojo pravico do samoodločbe in pravico do lastne države. Več kot dvajsetletna časovna distanca nam že omogoča realni in razumski pogled na čas, ki ga veliko piscev in govorcev poimenuje uresničitev stoletnih ali celo tisočletnih sanj in želja mnogih generacij Slovenk in Slovencev. Zakaj realni ter razumski pogled, in ali se dolgoletne sanje in želje niso uresničile? Realni in razumski pogled predvsem zato, ker je v teh dvajset in nekaj letih slovenska država postala »polnoletna« po človeških merilih in je iz tranzicije izšla kot gospodarsko in politično uspešna država Evropske unije. V resnici pa je bilo to le navidezno, saj sta svetovna gospodarska in finančna kriza v zadnjih nekaj letih razkrili nesposobnost in skorumpiranost velike večine tistih, ki so to državo politično vodili na državnem in na lokalnih nivojih in jo tudi »ukradli« državljanom, ter nesposobnost, egoizem in pohlep tistih, ki so uspešno gospodarstvo spravili na kolena, sprivatizirali, predvsem pa pograbili, pokradli in razprodali večino družbenega premoženja, ki so ga ustvarjale generacije Slovenk in Slovencev, ki so sanjali o samostojni državi.

Veterani, ki smo to državo vojaško obranili, smo jo želeli tudi sooblikovati, smo bili v vsem tem času le spremljevalci dogajanj – v defenzivni drži –, pri tem pa smo pošteno in vestno opravljali delovne naloge na svojih delovnih mestih ter v svojem prostem času gradili veteransko organizacijo. Bili smo ponosni, ko je parlament sprejel veteranski zakon konec leta 1995, da so

priznali naša dejanja in smo lahko delovali javno in za javne interese uresničevali cilje, kot so: krepitev domoljubja, ohranjanje spomina na Teritorialno obrambo, na Manevrsko strukturo narodne zaščite in na osamosvojitveno vojno, nudenje pomoči članstvu pri uveljavljanju pravic, ki so nam bile leta 2012 v celoti odvzete, in nudenje pomoči socialno ogroženim članom ter skrb za postavitev in ohranjanje obeležij osamosvojitvene vojne. Za politike je bilo pomembno, da smo se deklarirali kot nepolitična, nevladna, neprofitna in domoljubna organizacija, ki le združuje člane in članice, ne glede na njihova politična in nazorska prepričanja, ki so aktivno sodelovali v obrambnih aktivnostih, v pripravah in v vojni za ohranitev samostojnosti in neodvisnosti Republike Slovenije. In tako smo tudi delovali in se obnašali, skrbeli za domovino, država pa je šla po volji politikov, političnih spremljevalcev in povzpelnikov po »svoji poti«. Vsak naš, sicer redek glas, izrečen kot zahteva po spremembah ali opomin in opozorilo politikom na družbene anomalije – na lokalnem ali državnem nivoju –, je povzročil politično negotovanje in žuganje, naj se ne ukvarjamo s politiko, temveč le z zgodovino, domoljubjem in s svojim članstvom. Kot da je politika le stvar politikov, sicer legalno in demokratično izvoljenih predstavnikov volivk in volivcev, ki po izvolitvi po pravilu pozabijo na svoje predvolilne obljube in se kot kameleoni spremenijo v ortodoksne strankarske vojščake z izrazito poudarjeno in nespremenjeno strankarsko barvo. Skrbijo za »svojo državo«, volivkam in volivcem – tistim, ki niso njihove barve in aktivni v njihovi politiki – pa prepuščajo domoljubje in skrb za domovino.

Ustanovitev veteranske organizacije v Sloveniji in v Posavju

Začetki delovanja oziroma ustanavljanja veteranske organizacije v Posavju segajo v poletje leta 1993, ko je takratni poveljnik 25. območnega štaba Teritorialne obrambe (25. ObmŠTO) podpolkovnik Ernest Breznikar s sestanka v Ljubljani prinesel novico o ustanavljanju veteranske organizacije na nivoju države. Breznikar je bil namreč leta 1990 organizator Manevrske strukture narodne zaščite (MSNZ) v Posavju ter načelnik pokrajinskega štaba narodne zaščite od septembra do oktobra tega leta in se je redno udeleževal srečanj pokrajinskih načelnikov iz leta 1990. Udeležil se je tudi sestanka, ki je bil 2. julija 1993 sklican na iniciativo nekaterih zaposlenih na ministrstvu za obrambo, v prostorih Fakultete za družbene vede v Ljubljani, na katerem je štiriinsedemdeset udeležencev, predvsem nekdanjih pripadnikov MSNZ iz vrst Teritorialne obrambe in organov za notranje zadeve oziroma Policije, izvolilo petčlanski iniciativni odbor za ustanovitev veteranske organizacije (v nadaljevanju: iniciativni odbor). Iniciativni odbor je imel nalogo, da pripravi ustrezne dokumente, programska izhodišča ter kadrovske predloge za ustanovni zbor organizacije, ki bi združevala vse aktivne udeležence priprav in vojne za osamosvojitve Slovenije leta 1991.

Iniciativni odbor je svoje naloge dobro opravil. Konec septembra 1993 so območni in pokrajinski štabi TO in

druge enote ter poveljstva TO po vojašnicah sprejeli pisna vabila, s katerimi je iniciativni odbor veteranov vojne za Slovenijo vabil na ustanovno srečanje. Na vabilu so prijazno zapisali: »Nekateri smo že leta 1990, takoj po predaji orožja slovenske TO, stopili na pot borbe za samostojno, neodvisno, svobodno Slovenijo. S to svojo opredelitvijo smo v okviru Manevrske strukture

narodne zaščite postavili temelje za vso uspešno borbo slovenskega naroda na poti osamosvojitve. Drugi so zopet svojo odločitev sprejeli leta 1991, ko je ves slovenski narod sprejel borbo z agresorjem, to je nekdanjo JLA. Vsi smo bili pripravljeni za svojo domovino darovati tudi življenja. Zmagali smo. Za zmago smo zaslužni vsi,

tako vojaki slovenske vojske, pripadniki Manevrske strukture narodne zaščite, policisti in vsi prebivalci Slovenije, ki so goloroki stopili pred agresorjeve vojaške ali tisti, ki so s svojim nesebičnim delom pomagali izboljšati našo zmago. Ne lastimo si te zmage sami. Nočemo biti prvoborci v dosedanjem pomenu te besede, ne želimo pa tudi, da našo borbo nekateri primerjajo na primer s prometnimi nesrečami. Povezuje nas le skrb za svobodno, varno in mirno Slovenijo. V tej skrbi nas ne morejo ločevati različni politični pogledi. V naših vrstah nimajo le-ti kaj delati, ker nas ne zanimajo. Da bi to svojo skupno odločnost in skrb za našo domovino Slovenijo potrdili, ustanavljamo veteransko orga-

Ustanovni zbor posavskih veteranov, Krško, 17. april 1996

Iniciativni odbor veteranov vojne za Slovenijo: »Ne lastimo si te zmage sami. Nočemo biti prvoborci v dosedanjem pomenu te besede, ne želimo pa tudi, da našo borbo nekateri primerjajo na primer s prometnimi nesrečami.«

nizacijo slovenske vojske. Zbrali se bomo v nedeljo, 10. oktobra, ob 10. uri v Cankarjevem domu v Ljubljani, na prijateljskem srečanju, kot smo že poudarili, Slovencev vseh barv, ki so branili Slovenijo». Vabilo je v imenu iniciativnega odbora podpisal mag. Marjan Fekonja.

Organizacijski odbor je že 31. avgusta 1993 izdelal prvi osnutek Statuta združenja veteranov vojne za Slovenijo in ga nato dopolnil 26. oktobra 1993. Pripravljena so bila tudi programska izhodišča in vsi kadrovski predlogi za ustanovni zbor. Ta je bil 10. oktobra 1993, z začetkom ob 10. uri v Cankarjevem domu v Ljubljani. Zbora se je udeležilo veliko število udeleženk in udeležencev vojne. Iz Posavja je odpeljal poln avtobus in v njem so bili predvsem teritorialci aktivni udeleženci vojne, ki so sodelovali v bojih na Medvedjeku, Prilipah, Rigoncah, Krakovskem gozdu in pri minometnem napadu na letališče JLA Cerklje ob Krki ter pri drugih pomembnih bojnih nalogah TO.

Ustanovni zbor je kot delovni predsednik vodil mag. Marjan Fekonja. Zbor je sprejel Statut Združenja veteranov vojne za Slovenijo (ZVVS), programska izhodišča za delo organizacije in izvolil Srečka Lisjaka za predsednika. Izvoljena sta bila tudi podpredsednika, generalni sekretar predsedstva ter predsedniki in člani odborov in komisij. Izvoljeni so bili tudi predsedniki 13 pokrajinskih odborov (PO) ZVVS, vsi iz vrst pokrajinskih načelnikov MSNZ iz leta 1990, med njimi tudi Ernest Breznikar za predsednika PO ZVVS Posavje. Na temeljnem sodišču v Novi Gorici je 10 ustanovnih čla-

Odlikovani bojovníci Teritorialne obrambe iz Posavja, vojašnica TO Novo mesto, junij 1992

nov 5. novembra 1993 formalno overilo svoje podpise na zahtevi za ustanovitev ZVVS. Ministrstvo za notranje zadeve Republike Slovenije je Združenje veteranov vojne za Slovenijo registriralo 11. januarja 1994. Tako je bilo delo pri ustanovitvi združenja na nivoju države končano in s tem so bili zagotovljeni pogoji za delovanje pokrajinskih odborov na terenu. V Statutu ZVVS je bil v 21. členu določen način organiziranja in sestava pokrajinskih in območnih odborov ter njihovo delovanje kot organizacijska oblika združenja.

Leta 1994 je delovanje PO ZVVS Posavje slonelo na pripadnikih stalne sestave 25. območnega štaba TO, saj je bil njihov poveljnik polkovnik Breznikar, kot predsednik pokrajinskega odbora in tudi član predsedstva združenja, glavni organizator in motor delovanja in ra-

Iniciativni odbor veteranov vojne za Slovenijo: »Povezuje nas le skrb za svobodno, varno in mirno Slovenijo. V tej skrbi nas ne morejo ločevati različni politični pogledi.

Bojni prapori območnih štabov Teritorialne obrambe Republike Slovenije, Cankarjev dom, 14. maj 2011

zvoja. Območni štab TO je imel svoj sedež v vojašnici Cerklje ob Krki, zato so bili vsi sestanki PO ZVVS Posavje v tej vojašnici. Delo je bilo usmerjeno predvsem na pridobivanje novih članov in sodelovanje z lokalnimi skupnostmi pri ohranjanju spomina na osamosvojitveno vojno. Postopek pridobivanja in vključevanja udeležencev vojne v ZVVS je bil dokaj zapleten. Vsak, ki je želel postati član združenja, je moral izpolniti posebno prijavnico-obrazec, v katerem je moral navesti, kje in kako je sodeloval v času od 17. 5. 1990 do 26. 10. 1991, v pripravah ali neposrednih aktivnostih v vojni za Slovenijo. Prijavnice so se zbirale na pokrajinskem nivoju, tu so jih pregledali ter ugotovili točnost navedenih podatkov glede udeležbe posameznikov v pripra-

vah in v vojni. Prijavnice so bile nato poslane na sedež ZVVS v Ljubljano. Prve veteranske izkaznice so bile izdelane in vročene veteranom v letu 1995. Do septembra 1995 je bilo iz Posavja v ZVVS vključeno približno 80 članov, v letu 1996 pa že 316. Na drugem glavnem zboru ZVVS, ki je bil 15. maja 1995 v Kulturnem domu španskih borcev v Ljubljani, so bili slavnostno podeljeni prapori trinajstim pokrajinskim odborom in med njimi tudi PO ZVVS Posavje. Na tem zboru je predsednik pokrajinskega odbora ZVVS Posavje Ernest Breznikar za svoj prispevek pri uveljavljanju organizacije prejel srebrno plaketo ZVVS, kot edini predsednik pokrajinskega odbora.

Pokrajinski odbor ZVVS Posavje, Čatež ob Savi, oktober 2012

Ustanovitev območnih odborov

S povečanjem števila članstva v letu 1996 se je pojavila potreba po spremembah delovanja in organiziranja PO ZVVS Posavje. Do podobnih ugotovitev so prišli tudi v drugih sredinah in tudi na nivoju zveze, zato so začeli spodbujati pokrajinske odbore, da spremenijo svojo organiziranost in začnejo ustanavljati območne odbore. Pokrajinski odbor ZVVS Posavje je na začetku leta 1996 sprejel odločitev za izvedbo prvega zbora posavskih veteranov. Vse priprave so pravočasno za-

zapisnikarja (slika 1). V delovno predsedstvo so bili izvoljeni Ernest Breznikar za predsednika in Ladislav Rožič ter Anton Hribernik za člana in Branko Hartman za zapisnikarja.

Delovni predsednik zbora je v nadaljevanju predstavil predlog dnevnega reda, ki so ga člani zbora javno potrdili z dvigom rok, kakor tudi vse naslednje točke. V poslovniku so zapisali, da se ta sprejme z večino pri-

Ustanovni zbor OZVVS Brežice in razvitje prapora, Krška vas, 2. 12. 1999

ključili in 316 članom ZVVS iz Posavja, ki so do 4. aprila 1996 poravnali članske obveznosti, poslali vabila na zbor. Zbor veteranov so načrtovali in izvedli v sredo, 17. aprila 1996, z začetkom ob 17. uri v mali dvorani Kulturnega doma v Krškem. Predsednik PO ZVVS Posavje, ki je začel srečanje, je zaželel dobrodošlico vsem prisotnim veterankam in veteranom ter pozdravil gosta, in sicer generalnega sekretarja predsedstva ZVVS Draga Bitenca, predsednika združenja Sever Posavje Andreja Bobka ter predstavnike tiska. Za uspešno delo zbora je predlagal izvolitev delovnega predsedstva in

sotnih članov zbora. Delo zbora vodi predsednik delovnega predsedstva, v skladu s sprejetim dnevnim redom. Volilna komisija ugotavlja izide volitev, rezultate pa razglasi predsednik delovnega predsedstva. Predsednik tudi daje in odvzema besedo razpravljavcem in predlaga sklepe. Predlagani sklep je izglasovan, če zanj glasuje najmanj polovica prisotnih članov zbora.

V tretji točki dnevnega reda je predsednik PO ZVVS Posavje Breznikar podal kratko poročilo o dveletnem delu odbora. Posebej je izpostavil napore pri eviden-

Pokrajinski odbor ZVVS Posavje je na začetku leta 1996 sprejel odločitev za izvedbo prvega zbora posavskih veteranov.

tiranju in vključevanju novih članov, ter da se je v zadnjih mesecih pred zborom število članov več kot podvojilo in je bilo na dan zasedanja zbora vključenih 316 veteranov. Ocenil je, da je pokrajinski odbor dobro sodeloval pri aktivnostih, ki jih je organizirala tako zveza kakor tudi lokalne skupnosti v Posavju. Pri tem je omenil skupno delo z Občino Brežice pri postavitvi in odkritju spomenika v Rigoncah 19. oktobra 1993, posvečenega padlemu teritorialcu Intervencijskega voda TO Brežice Jerneju Molanu, ter pozornosti in pomoči, ki jo posvečajo njegovi družini, ki je ostala brez očeta. V nadaljevanju je predstavil nekatere najpomembnejše kratkoročne naloge v zvezi z ustanovitvijo in začetkom delovanja območnih odborov, kakor tudi obeležitve 5. obletnice vojne.

V naslednji točki dnevnega reda je predsednik kandidacijske komisije predstavil kandidatno listo članov za organe ZVVS v Posavju. Izvoljeni so bili naslednji veterani:

OBMOČNI ODBOR ZVVS SEVNICA:

1. Jani Košir, predsednik,
2. Drago Slukan, namestnik,
3. Anton Kranjc, sekretar,
4. Rudi Kajtna, praporščak,
5. Ljubo Motore, član,
6. Kristijan Janc, član in
7. Bojan Rau, član.

OBMOČNI ODBOR ZVVS KRŠKO:

1. Rudi Smodič, predsednik,
2. Zdenko Mohar, namestnik,
3. Andrejka Slapšak, sekretarka,
4. Ivan Omerzu, praporščak,
5. Branko Urbanč, član,

6. Marjan Brinovec, član in
7. Stane Štiglic, član.

OBMOČNI ODBOR ZVVS BREŽICE:

1. Edi Zanut, predsednik,
2. Renato Zorko, namestnik,
3. Branko Hartman, sekretar,
4. Marjan Tomše, praporščak,
5. Tomaž Teropšič, član,
6. Anton Kostanjšek, član in
7. Anton Slivšek, član.

POKRAJINSKI ODBOR ZVVS POSAVJE:

1. Ernest Breznikar, predsednik,
2. Mitja Teropšič, namestnik,
3. Anton Ajster, sekretar,
4. Jani Košir, član,
5. Edi Zanut, član,
6. Rudi Smodič, član,
7. Gorazd Šošter, član,
8. Ladislav Rožič, član in
9. Miran Močnik, član.

Jani Košir, Edi Zanut in Rudi Smodič so postali člani PO ZVVS Posavje po funkciji kot predsedniki OO ZVVS.

Ob zaključku zbora veteranov Posavja je generalni sekretar ZVVS Drago Bitenc podal informacijo o delu predsedstva ZVVS, predstavil veteransko zakonodajo, podeljene pa so bile članske izkaznice tistim veteranom, ki jih še niso prejeli.

Pokrajinski odbor in območni odbori ZVVS v Posavju v letih 1996–1998

Krovna organizacija veteranov Združenje veteranov vojne za Slovenijo je na svojem rednem letnem glavnem zboru 17. maja 1996 v Ljubljani dopolnila statut. Dopolnjen statut je določil kar nekaj sprememb, ki so bile narejene glede statusa, vloge in nalog pokrajinskih in območnih odborov ZVVS. Oboji so še vedno uporabljali statut ZVVS, vendar so postali pravne osebe s svojim žigom in praporom. Pokrajinski odbori so dobili pristojnosti ustanavljanja sekcij ter sprejemanje pravilnikov in simbolov za njihovo delovanje. Območni odbori so sprejemali in obravnavali prijavnice za sprejem v članstvo ter mnenja in kopije dokumentacij dostavljali v verifikacijo pokrajinskim odborom. Vodili so evidenco članstva na svojem območju.

Pokrajinski odbor ZVVS Posavje je v tem času še vedno deloval pod okriljem 25. območnega štaba TO v vojašnici Cerklje ob Krki. Leta 1996 se je nadaljevalo s postavitvijo in z odkritjem spominskih obeležij na vojno leta 1991. V spomin na ognjeni minometni napad enote TO na letališče JLA Cerklje je bila na stavbo prijavnice vojašnice TO 27. junija 1996 postavljena spominska plošča. V vasi Prilipe pa je bil postavljen in 28. oktobra 1996 odkrit spomenik, posvečen boju pripadnikov 110. jurišnega odreda TO Brežice z oklepno enoto JLA.

Območne odbore so na začetku delovanja spremljale velike težave. Ni bilo društvenih pisarn in prostorov, ni bilo zagonskih finančnih sredstev, saj je s članarino razpolagala krovna organizacija v Ljubljani. Problem je bil tudi zaradi neprepoznavnosti v lokalnem območju, vendar so se težave počasi in zanesljivo odpravljale. Število članov se ni povečevalo in konec leta 1998 je bilo v Posavju vključenih in registriranih 334 vetera-

nov, od tega jih je bilo v Brežicah 60, v Krškem 175 in v Sevnici 99. Ob sedmi obletnici vojne za zavarovanje osamosvojitve Slovenije je PO ZVVS izdal prvi posavski spominski kovanec, ki je bil posvečen boju teritorialcev z oklepno enoto JLA v Krakovskem gozdu

Odkritje spomenika, Prilipe, 28. oktober 1996

2. 7. 1991. Kovanci so bili podeljeni pripadnikom enot 25. območnega štaba TO, ki so sodelovali v tem boju.

Prvi zbor OZVVS Krško in hkrati prvi volilni zbor je bil 22. decembra 1998 v Krškem, društvo pa je bilo registrirano januarja 1999 na Upravni enoti Krško. Svoj podpis pri ustanovitvi društva so prispevali: Rudi Smodič, Aleš Benje, Osvald Valentinčič, Zdenko Mohar, Drago Kramar, Marjan Brinovec, Stane Štiglic, Anton Mehle, Zdravko Kadivnik, Ana Breznikar in Ernest Breznikar. Na volilnem zboru so bili izvoljeni: predsednik Rudi Smodič, namestnik predsednika Zdenko Mohar, sekretar Aleš Benje ter praporščaka Ivan Omerzu in Osvald Valentinčič.

PO ZVVS je izdal prvi posavski spominski kovanec, ki je bil posvečen boju teritorialcev z oklepno enoto JLA v Krakovskem gozdu 2. 7. 1991.

Kadrovske spremembe in krepitev delovanja ZVVS v Posavju v letih 1999–2000

Na začetku leta 1999 je prišlo do prve kadrovske spremembe v PO ZVVS Posavje. Z odhodom v pokoj je predsednik pokrajinskega odbora Ernest Breznikar predlagal svojo razrešitev. Pokrajinski odbor je predlog po razrešitvi sprejel in za predsednika izvolil dotedanjega namestnika Mitjo Teropšiča. Breznikar je še vedno ostal član odbora in je soglašal s sprejemom dolžnosti namestnika. Na seji predsedstva PO ZVVS Posavje, ki je bila oktobra 1999 v prostorih 25. območnega vojaško teritorialnega poveljstva SV v vojašnici Cerklje ob Krki, je novi predsednik podal informacije o delu predsedstva na državnem nivoju, s poudarkom na aktivnostih in naporih preoblikovanja združenja v zvezo. Sprejem vseh potrebnih aktov in druge naloge naj bi bile zaključene do maja 2000, kar naj bi bil realni termin za ustanovitev zveze. Prvič so bile omenjene tudi svečane veteranske obleke, ki sta jih v OZVVS Brežice kot prva sprejela predsednik Edi Zanut in praporščak Marjan Tomše. Pokrajinskemu odboru sta po kriterijih pripadali dve svečani obleki, zato je bil sprejet sklep, da ju prejmeta Ernest Breznikar in Rudi Smodič.

Območno združenje ZVVS Brežice je ob koncu leta sklicalo svoj prvi volilni zbor veteranov s svečanim razvitem društvenega prapora. Volilnega zbora, ki je bil v sredo, 1. decembra 1999, v prostorih Krajevne skupnosti Krška vas, se je udeležilo 66 članov. Po uvodnem protokolu s himno Republike Slovenije sta predsednik ZVVS Srečko Lisjak in namestnik predsednika OZVVS Brežice Renato Zorko prvič v Posavju izvedla simbolno veteransko dejanje. Ta naloga je za vodjo in izvajalca častna. Vsebinsko simbolno nagovarja prisotne k domoljubju in jih opominja na žrtve v času osamosvajanja. Besedilo je naslednje: To je simbolno veteransko dejanje miru – svobode – neuklonljivosti – zmage – po-

Posavski praporščaki v svečanih veteranskih oblekah

nosa – spomina in opomina. Vstanite, prosim. Ali smo tukaj zato, ker nas družijo ljubezen do doma, družine in domovine; ker spoštujemo hrabrost, poštenost, čast in resnico; ker želimo in delamo v dobro naše domovine Republike Slovenije? (Prisotni odgovorijo: Smo!) Ta miza s štirimi nogami je simbol trdnosti in dokončne vpetosti Slovenije v zemljevid Evrope in sveta. Prazen stol je simbol veteranov vojne za Slovenijo, ki jih ni več med nami. Spomnite se jih in prisluhnite bitju svojega srca, ki naj utripa v tem trenutku za njih, ki jih več ni. Naj bodo večno v našem spominu! Bel prt na mizi je simbol čistosti in neomadeževanosti naših misli ter dejanj. Ta kamen z našega očaka Triglava je simbol naše trdne odločnosti, da na tem slovenskem prostoru obstanemo. Rdeč nagelj je simbol spomina na vse tiste, ki so v vsej zgodovini prelili kri za slovensko domovino, vaza čiste vode pa je simbol solza njihovih najdražjih. Ščepec soli in vejica pelina sta simbola bolečine in grenkobe družin padlih. Bodalo je simbol boja, poguma, hrabrosti in zvestobe tistih, ki so se bo-

Simbolno veteransko dejanje: »Vsebinsko nagovarja prisotne k domoljubju in jih opominja na žrtve v času osamosvajanja.

Viteška dvorana Posavskega muzeja, Brežice, 23. junij 2000

jevali za samostojno Slovenijo. Kozarec rdečega vina je simbol spomina na vse, ki so se bojevali za Slovenijo, zato: prva zdravica naj velja vsem, ki so padli, umrli in prelili kri za domovino, za solze njihovih otrok, žena, mater in očetov, druga zdravica naj velja vsem, ki so v vsej zgodovini delovali v dobro slovenstva, tretja zdravica naj velja vsem tukaj zbranim. Ostanek vina je žarek upanja veteranov, da nam bosta čas in prostor vendarle dala vsaj del toplote in priznanja za naša dejanja, dosežke in posledice. Sedite, prosim.

V nadaljevanju je bilo izvoljeno novo vodstvo društva s člani predsedstva, nadzornega odbora in častnega razsodišča. Za predsednika je bil izvoljen Silvester Jeršič, namestnik predsednika je postal Renato Zorko, sekretar Željko Srečkovič in praporščak ponovno Marjan Tomše. Svečano razvitje društvenega prapora so izvedli generalni sekretar ZVVS Drago Bitenc, no-

voizvoljeni predsednik Silvester Jeršič in praporščak Marjan Tomše.

Območni odbor ZVVS Sevnica v letih 1998–2000 ni izvedel volilnega zbora. Vodstvo je ostalo nespremenjeno od leta 1996, območni odbor se ni oblikoval in konstituiral kot samostojna pravna oseba.

Leta 2000 je bilo izvedeno preoblikovanje Združenja veteranov vojne za Slovenijo. V Kulturnem domu španski borci v Ljubljani je bil 20. maja 2000 ustanovni zbor Zveze veteranov vojne za Slovenijo. Pristopno izjavo za vstop v zvezo je podpisalo enainštirideset OZVVS iz celotne Slovenije in med njimi tudi predsednik OZVVS Krško Rudi Smodič in predsednik OZVVS Brežice Silvester Jeršič. Za predsednika ZVVS je bil izvoljen Srečko Lisjak, za generalnega sekretarja Jože Kuzman, potrjen in sprejet pa je bil novi statut.

Svečana seja pokrajinskega odbora ZVVS Posavje je bila v petek, 23. junija 2000 v Viteški dvorani Posavskega muzeja Brežice. To je bila v Posavju prva večja veteranska javna prireditev.

Pokrajinski odbor ZVVS Posavje na svoji seji junija 2000 sprejel operativni načrt za izvedbo svečane seje, ki bi bila posvečena 10. obletnici Manevrske strukture narodne zaščite. Na seji so potrdili predloge za podelitev listin častnega naziva »Slovenska družina«. Organizirana je bila tudi novinarska konferenca v prostorih Posavskega muzeja Brežice, in sicer 20. junija 2000. Novinarjem so Mitja Teropšič, predsednik PO ZVVS Posavje in leta 1990 načelnik NZ občine Brežice, Ernest Breznikar, načelnik NZ pokrajine Posavje leta 1990, Silvester Jeršič, predsednik OZVVS Brežice in Rudi Smodič, predsednik OZVVS Krško, predstavili načrtovan potek svečane seje in organiziranost ter delovanje Manevrske strukture narodne zaščite v Posavju leta 1990.

Svečana seja pokrajinskega odbora ZVVS Posavje je bila v petek, 23. junija 2000 v Viteški dvorani Posavskega muzeja Brežice. Sejo je vodilo delovno predsedstvo s predsednikom Teropšičem ter članoma Jeršičem in Brežic in Smodičem iz Krškega. Najprej je bilo izvedeno simbolno veteransko dejanje, ki sta ga izvedla predsednik ZVVS Lisjak in praporščak Tomše. Po svečanem nagovoru predsednika pokrajinskega odbora Teropšiča, v katerem je opisal vojaške razmere v Teritorialni obrambi leta 1990 ter posebej poudaril vlogo posameznikov in družin iz Posavja, ki so hranile in varovale orožje, strelivo in opremo Teritorialne obrambe ter zaupne vojaške dokumente na tajnih

lokacijah, v zasebnih objektih, so listino častnega naziva Slovenska družina so prejeli: družina Stanič, Župelevec 12, Kapele, družina Zakšek, Sela 48a, Dobova, Marjan Gramc, Mrzlava vas 10, Krška vas, družina Verbančič, Rakovec 19, Kapele, družina Kolar, Cerina 9f, Brežice, Angelca Gregl, Vinarska cesta 52, Bizeljsko, družina Balas, Arnovalo 70, Artiče, družina Verstovšek, Mali Vrh 21, Globoko, družina Pinterič, Sromlje 11, Ivan Kežman, Slogonsko 7, Kapele, družina Smrekar, Veliki Obrež 68, Dobova, družina Jevnik, Ljubljanska 3, Kostanjevica na Krki, družina Mavsar, Vrhulje 1, Kr-

ško, družina Molan, Raka 19, družina Drganc, Narpel 37, Krško, družina Županc, Stranje 28, Senovo, družina Breznikar, Dovško 12a, Senovo in družina Janc, Ponikve 24, Studenec. Listino častnega naziva Slovenska družina je sprejela tudi družina padlega pripadnika Jerneja Molana iz Bukovška. Vse družine so prejele tudi spominsko značko MSNZ.

S svečano sejo se je pokrajinski odbor ZVVS Posavje aktivno vključil v praznovanje in primerno počastil 10. obletnico projekta Manevrske strukture narodne zaščite, 9. obletnico vojne za samostojno Slovenijo in Dan državnosti. To je bila v Posavju prva večja veteranska javna prireditev, medijsko dokaj odmevna in s katero so se veterani primerno zahvalili nekaterim, ki so v letih 1990–1991 s svojimi domoljubnimi dejanji

podprli vojaške procese pri osamosvajanju Slovenije.

Pokrajinski odbor je v drugi polovici leta 2000 začel s prvimi dogovori za pripravo načrta praznovanja 10. obletnice vojne za samostojno Slovenijo. Na razširjeni sestanku odbora, ki je bil 4. oktobra 2000 v Krškem, v prostorih OZVVS, so povabili še podpolkovnika Stanislava Zlobka, poveljnika vojašnice SV Cerklje ob Krki, stotnika 1. stopnje Vinka Čančerja, predstavnika 24. oklepno mehaniziranega bataljona SV in mag. Tomaža Teropšiča, direktorja Posavskega muzeja iz Brežic. Nameravali so namreč pripraviti širok in pester program ter skupaj povezati več subjektov v

Posavju, ki so želeli sodelovati v pripravah in izvedbi praznovanj ob okrogli obletnici vojne za samostojno Slovenijo. Na podlagi predloga predsednika pokrajinskega odbora so po široki razpravi sprejeli in potrdili naslednji predlog programa in nalog za leto 2001:

- OZVVS pristopi k izdelavi čepic z veteranskim znakom in napisom »veteran«, kot simbolom prepoznavnosti veteranov vojne za Slovenijo;
- pripravi se razstava fotografij iz vojnega časa. No-

Svečano veteransko dejanje

silci nalog so pripadniki SV iz vojašnice Cerklje ob Krki stotnik 1. stopnje Vinko Čančer, stotnik Slavko Gerič in major Gorazd Šošter;

- pokrajinski odbor ZVVS Posavje in OZVVS Brežice ter Krško bodo preko ZVVS zagotovili finančna sredstva za sofinanciranje spominskega zbornika, ki ga bosta uredila Tomaž in Mitja Teropšič, založila in izdala pa Posavski muzej Brežice in PO ZVVS Posavje;
- pripravi in izvede se družabno srečanje veteranov v vojašnici Cerklje ob Krki. Nosilca priprav sta podpolkovnik Zlobko, poveljnik vojašnice, in stotnik 1. stopnje Čančer;
- pripravi se osnutek pravilnika o priznanjih PO ZVVS Posavje. Nosilca naloge sta Mitja in Tomaž Teropšič.

V nadaljevanju seje so sprejeli in potrdilo poročilo predsednika Teropšiča o uspešno izvedeni svečani seji, ki je bila junija v Brežicah, in potrdili tudi poročilo o porabi finančnih sredstev za svečano sejo. Od sponzorjev je bilo pridobljenih 220.000 SIT, odhodkov je bilo 160.000 SIT, preostalih 60.000 SIT pa so namenili družini padlega teritorialca Jerneja Molana. Ob zaključku

seje so zaradi neaktivnosti razrešili člana PO ZVVS iz Sevnice Mirana Močnika in imenovali Sama Hajtnika za novega člana. Odbor je pooblastil predsednika, da do konca leta organizira srečanje pripadnikov stalne sestave občinskih štabov TO (OŠTO) iz Sevnice, Krškega in Brežic in jim podeli spominske značke MSNZ.

Pokrajinski odbor ZVVS Posavje, OZVVS Brežice ter 32. pokrajinsko vojaško teritorialno poveljstvo (32. PVTP) SV iz Novega mesta so s finančno pomočjo Občine Brežice in v počastitev njenega praznika pripravili slovesnost, na kateri so podelili spominske bojne znake »Krakovski gozd« ter spominske znake »Maribor–Dobova«. Slavnostni govornik je bil polkovnik Mitja Teropšič, poveljnik 32. PVTP SV, spominske bojne znake pa sta skupaj podelila z županom Občine Brežice in gostiteljem prireditve Vladislavom Deržičem. Spominski bojni znak »Krakovski gozd« je prejelo 23 pripadnikov 174. protidiverzantskega voda TO Brežice, ki so 2. julija 1991 sodelovali v boju z oklepno enoto JLA v Krakovskem gozdu. Novinar Martin Luzar je v Dolenjskem listu zapisal: »Spomin na osamosvojitveno vojno. V Brežicah je župan Vladislav Deržič pripravil 11. oktobra sprejem za udeležence vojne za Slovenijo, na katerem je polkovnik Mitja Teropšič podelil 23 bojnih znakov Krakovski gozd in 11 spominskih znakov Maribor–Dobova. Prejemniki vojaških odlikovanj so bili

Odkritje spominske plošče MSNZ, Bočje, 9. junij 2005

med slovensko osamosvojitveno vojno pripadniki 174. protidiverzantskega voda Teritorialne obrambe Brežice. »Bili ste v pravem pomenu besede elitna enota,« jim je v čestitki dejal polkovnik Teropšič. Tudi župan Deržič jim je, ko jim je čestital, rekel, da so se z vojnimi akcijami vpisali v slovensko zgodovino. Na sprejemu so poudarili, da omenjena vojaška odlikovanja podeljujejo s precejšnjo zamudo, in so to obžalovali.

Srečanje nekdanjih pripadnikov stalne sestave OŠTO Sevnica, Krško in Brežice je bilo organizirano in izvedeno decembra 2000. Predsednik pokrajinskega odbora Mitja Teropšič, ki je bil skupaj s predsednikom OZVVS Krško Rudijem Smodičem in predsednikom OZVVS Brežice Silvestrom Jeršičem organizator in gostitelj srečanja, je na vabilo zapisal: »Slovenci smo stoletja sanjali o svoji državi. Pred desetimi leti smo zmogli pogum in odločno krenili na pot uresničitve dolgoletnih sanj. Minilo je polnih deset let od zaključka projekta Manevrske strukture Narodne zaščite v Posavju, zato vas vabim na srečanje pripadnikov stalne sestave občinskih štabov teritorialne obrambe iz občin Sevnica, Krško in Brežice, ki bo v torek, 12. decembra 2000, ob 18. uri v gostišču Pečnik pri mostu v Brestanici. V prijetni družbi in ob dobri hrani bomo skupaj obudili spomin na čas, ko smo v popolni tajnosti zagotovili pogoje za izvedbo osamosvojitvenih procesov. Vljudno vablje-

ni in dobrodošli!« Vsem dvajsetim udeležencem so bile podeljene spominske značke MSNZ. Med dobitniki značke in vabljenimi je bil tudi Slavko Požar, nekdanji skladiščnik PŠTO Posavja, ki je novembra 1990 sodeloval z OŠTO Brežice pri izvzemu minsko-eksplozivnih sredstev iz skladišča JLA Gazice.

Zelo dejavni in uspešni so bili v OZVVS Krško. Pod pokroviteljstvom župana Občine Krško Franca Bogoviča so razvili društveni prapor in začeli z resnim delovanjem. Po štirih letih so bili s svojim delom zadovoljni, saj je organizacija z aktivnim društvenim delom postala prepoznavna. Med prvimi v Sloveniji so 21. junija 2000 v Krškem člani različnih veteranskih organizacij podpisali listino o sodelovanju. Zapisali so: »Zveza združenj borcev in udeležencev narodnoosvobodilne borbe, območni odbor Krško, Območno združenje veteranov vojne za Slovenijo Krško in Policijsko veteransko društvo Sever, odbor Krško, izražamo skupno voljo in interes po tesnem medsebojnem delovanju. Podpis listine je izraz interesa članov veteranskih organizacij Krškega«. Listino so podpisali: predsednik ZZB in udeležencev NOB OO Krško Jože Zupančič, predsednik OZVVS Krško Rudi Smodič in predsednik PVD Sever Posavje, odbor Krško Stane Povhe.

Razvoj in uveljavitev veteranskih organizacij v letih 2001–2004

Na ustanovnem glavnem zboru Zveze veteranov vojne za Slovenijo maja 2000 je bil sprejet tudi novi statut. Ta je sledil spremembam zakona o društvih iz leta 1999 in upošteval pogodbo, ki so jo podpisale ustanoviteljice zveze. Uveden je bil delegatski sistem, s katerim so društva pridobila pravico, da volijo in delegirajo veterane v organe ZVVS. S tem so OZVVS pridobili pravico, da sodelujejo pri delu ter soodločanju v organih ZVVS, in da so enakopravno udeleženi pri delitvi finančnih sredstev, ki so pridobljena iz proračuna Republike Slovenije. To je pomenilo, da so OZVVS poleg dela članarine svojega članstva, ki ga je že nakazovala zveza, pridobila še dodaten reden finančni vir, ki je omogočal lažje delo v društvih, saj so bila pred tem v veliki meri odvisna od sposobnosti vodstev pri pridobivanju sponzorskih sredstev ali donacij.

Pokrajinski odbori so z novim statutom postali organi koordinacije območnih združenj in skupaj z njimi organizatorji prireditev in drugih aktivnosti. Dobili so tudi nalogo usklajevanja in sprejemanja skupnih stališč območnih združenj o vprašanih in vsebinah s področja delovanja ZVVS. Skupna sprejeta stališča na pokrajinskem odboru je nato predsednik, ki je bil član predsedstva ZVVS po funkciji, zastopal na sejah zveze. Pokrajinski odbori so pri svojem delu smiselno uporabljali akte ZVVS.

OZVVS so z novim statutom postali pravne osebe zasebnega prava, s svojim žigom in praporom. Način delovanja in sedež združenja so urejali s svojim statutom in v skladu s Pogodbo o ustanovitvi Zveze veteranov vojne za Slovenijo.

Predsednik PO ZVVS Posavje je januarja 2001 sklical sejo, na kateri naj bi se dogovorili o oblikovanju odbora glede na novi statut, ki ga je sprejel glavni zbor ZVVS. Seja je bila nesklepčna, saj so bili prisotni le štirje člani od devetih, zato so se ponovno sestali februarja 2001. Sklicatelj prve seje je bil predsednik OZVVS Brežice Silvester Jeršič, kot najstarejši predsednik, kar je bilo skladno s 3. odstavkom 25. člena statuta ZVVS. Na seji so bili prisotni: Silvester Jeršič, Tone Supančič in Mitja Teropšič iz OZVVS Brežice, Rudi Smodič in Mirko Tišler iz OZVVS Krško ter Jani Košir in Samo Hajtnik iz Sevnice. Ernest Breznikar iz OZVVS Krško je bil opravičeno odsoten. Po ugotovljeni prisotnosti in potrjeni sklepčnosti ter sprejetju dnevnega reda je predsedujoči Jeršič dal besedo dotedanjemu predsedniku pokrajinskega odbora Teropšiču, ki je podal poročilo za čas od 20. 5. 2000 do 15. 2. 2001. Po kratki razpravi je pokrajinski odbor poročilo sprejel brez pripomb. V naslednji točki dnevnega reda so opravili oblikovanje pokrajinskega odbora ZVVS Posavje in

Pripenjanje traku MSNZ na prapor PO ZVVS Posavje, Vače, GEOS, 16. maj 2003

izvolili novega predsednika. Po razpravi je odbor na predlog predsednika OZVVS Krško Smodiča in predsednika OZVVS Brežice Jeršiča ponovno izvolil za predsednika PO Mitjo Teropšiča ter sprejel njegov predlog, da odbor začasno šteje 8 dotedanjih članov in se po konstituiranju OZVVS Sevnica dopolni z devetim članom, to je s sevniškim predsednikom. Ukinili so tudi dolžnosti podpredsednika in tajnika odbora ter sprejeli sklep, da predsednika v primeru njegove odsotnosti – po dogovoru – nadomešča eden od predsednikov OZVVS. V nadaljevanju seje, ki jo je vodil predsednik Teropšič, so potrdili dopolnjen predlog načrta dela in

finančnega načrta PO za leto 2001, sprejeli predlog za podelitev srebrne plakete ZVVS Rudiju Smodiču in Silvestru Jeršiču ter bronaste plakete ZVVS stotniku Slavku Geriču iz vojašnice Slovenske vojske Cerklje ob Krki. Dotaknili so se tudi problematike, vezane na težave pri pridobivanju statusa vojnih veteranov, in pooblastili predsednika odbora, da o tem razpravlja na seji predsedstva ZVVS.

Ustanovni zbor OZVVS Sevnica je bil 16. aprila 2001 v Kulturnem domu prostovoljnega gasilskega društva v Sevnici. Sevniški veterani so izvolili: Branka Kebra za predsednika, Draga Slukana za podpredsednika, Lada Mešička za sekretarja, Viktorja Stritarja za praporščaka, člane predsedstva in nadzorni odbor ter častno razsodišče. Kot gostje so se ustanovnega zbora udeležili: Jože Kuzman, generalni sekretar ZVVS, Mitja Teropšič, predsednik PO ZVVS Posavje, Rudi Smodič, predsednik OZVVS Krško in Tone Supančič, namestnik predsednika OZVVS Brežice.

Prireditve in dogodki, ki so bili posvečeni 10. obletnici vojne leta 1991, so se kar vrstili od maja 2001 naprej. Center za vojaško zgodovinsko dejavnost (CVZD) Slovenske vojske je pripravil razstavo »Vojna za Slovenijo 1991« avtorja Janeza J. Švajncerja, s scensko postavitevjo Posavskega muzeja Brežice. V organizacijskem odboru sta sodelovala predsednik PO Posavje Mitja Teropšič in direktor Posavskega muzeja Brežice mag. Tomaž Teropšič. Razstava je bila na ogled v maju in juniju 2001 v prostorih CVZD na Kardeljevi ploščadi v Ljubljani. Oktobra 2001 so posavski veterani dobili prvo knjigo. Po večletnem delu sta mag. Tomaž Te-

Srečanje veteranov Posavja, Velike Malence 2003

ropšič in Mitja Teropšič uredila zbrane spominske prispevke 75 različnih avtorjev ter oblikovala spominski zbornik z naslovom »Posavje v letih 1989–1991«. Knjigo sta založila in izdala Posavski muzej Brežice in pokrajinski odbor ZVVS Posavje.

V Kulturnem domu Krško je bilo 8. junija 2001 odprtje razstave »Posavje v boju za samostojno Slovenijo«. Nosilec priprav in izvedbe razstave je bil PO ZVVS Posavje, ob sodelovanju Policijsko veteranskega društva Sever Posavje, vojašnice SV Cerklje ob Krki, pri čemer je z gradivom in nasveti pomagal Posavski muzej Brežice. Avtorja razstave sta bila stotnik 1. stopnje Vinko Čančer in stotnik Slavko Gerič, častnika Slovenske vojske iz vojašnice SV Cerklje ob Krki. Slavnostni govornik ob otvoritvi razstave, predsednik PO ZVVS Posavje Mitja Teropšič, je med drugim dejal: »Razstava v pisani besedi in sliki ne razlaga naše bližnje preteklosti, temveč daje samo informacijo o njej, ki pa je dovolj zgovorna in je prvi poizkus, da sistematično prikaže dejavnost Po-

Po večletnem delu sta mag. Tomaž Teropšič in Mitja Teropšič uredila zbrane spominske prispevke 75 različnih avtorjev ter oblikovala spominski zbornik z naslovom »Posavje v letih 1989–1991«.

Razvitje prapora OZVVS, Sevnica 6. november 2004

savcev v času, ko se je svet, ki smo ga poznali, hitreje podiral, kot je večina pričakovala. Razstava zajema obdobje priprav Milice in Teritorialne obrambe na vojno, obrambo južne republiške meje pred osamosvojitvijo in južne državne meje med vojno, razvoj Manevrske strukture Narodne zaščite, vojno obdobje leta 1991 ter diverzije Jugoslovanske ljudske armade, ko je bila že vojaško premagana. Prvič pa bodo javno objavljeni avtentični vojni dokumenti, kot so: zapisniki o minskih poljih v okolici letališča Cerklje ob Krki, vojne delovne karte 25. območnega štaba TO in še kaj». Razstavo je odprl župan Občine Krško Franc Bogovič in je bila nato postavljena še v vojašnici Slovenske vojske Cerklje ob Krki od 22. junija do 30. avgusta 2001 ter v Osnovni šoli Dobova od 3. do 30. septembra 2001.

Osrednji znanstveni in politični dogodek v Sloveniji v dneh pred dnevom državnosti je bil simpozij Slovenska osamosvojitve 1991 – pričevanja in analize. Potekal je 21. in 22. junija 2001 v viteški dvorani Posavskega muzeja Brežice. Simpozij je bil interdisciplinaren in mednaroden. Pokrovitelj je bil predsednik Državnega zbora Republike Slovenije Borut Pahor. Organizatorjem posveta – Zvezi zgodovinskih društev Slovenije, Posavskemu muzeju Brežice, Centru za vojaškozgodovinsko dejavnost Slovenske vojske, Zvezi veteranov vojne

za Slovenijo, Združenju Sever, pokrajinskemu odboru ZVVS Posavje in Združenju Sever Posavje – je uspelo zagotoviti 22 referentov, vrhunskih ustvarjalcev zgodovine in priznanih zgodovinarjev, ki so podrobno predstavili dogajanje pred in med osamosvojitvenim procesom. Drugi dan simpozija je bil za organizacijski odbor in za referente organiziran ogled bojišča v Rigoncah, kjer je o boju teritorialcev spregovoril veteran mag. Tomaž Teropšič. Državni zbor Republike Slovenije in Zveza zgodovinskih društev Slovenije sta maja 2002 izdala zbornik Slovenska osamosvojitve 1991 – pričevanja in analize.

Osrednja in organizacijsko najzahtevnejša veteranska prireditev, posvečena 10. obletnici vojne za Slovenijo, je bila junija 2001 v Posavju. Zveza veteranov vojne za Slovenijo in Združenje Sever Slovenije sta 23. junija 2001 v vojašnici SV Cerklje ob Krki oziroma na njenem vojaškem letališču pripravila srečanje veteranov pod geslom »Skupaj v vojni – skupaj v miru«. V organizacijski odbor, ki ga je operativno vodil generalni sekretar ZVVS Jože Kuzman, so bili vključeni predstavniki SV iz vojašnice, predstavniki Združenja Sever ter Rudi Smodič, Silvester Jeršič, Tomaž Teropšič in Mitja Teropšič, predstavniki PO ZVVS Posavje. Prireditev je bila načrtovana od 9. do 18. ure z atraktivnimi dogodki in

pestrim programom. V dopoldanskih urah so si obiskovalci lahko ogledali razstavo fotografij »Posavje v vojni leta 1991«, razstavo karikaturlista glasila »Veteran« Milana Alaševiča in stalno razstavno zbirko v vojašnici SV Cerklje ob Krki. Slovenska vojska je pripravila tehnični zbor oklepne in letalske tehnike, policija pa je predstavila svojo helikoptersko enoto.

Osrednja slovesnost se je začela ob 11. uri z vojaškim sprejemom predsednika Republike Slovenije Milana Kučana in veličastnim mimohodom praporščakov ZVVS, Združenja Sever in ZZB NOB. Slavnostni govornik predsednik Kučan je ob zaključku svojega govora dejal: »Na svoje dejanje ste lahko ponosni vsi neposredni udeleženci vojaških operacij, ki ste se jih udeležili kot pripadniki TO, milice in drugih državnih organov Slovenije. Na vas, udeležence vojne za Slovenijo, smo ponosni mi vsi«. Sledil je podpis listine o sodelovanju med ZVVS in Združenjem Sever, ki sta jo ob navzočnosti predsednika Kučana podpisala Srečko Lisjak in Davorin Bratuš. V njej so se predstavniki obeh organizacij, vojaške in policijske, obvezali, da bodo skupaj skrbeli za ohranjanje spomina na upornišтво slovenskega naroda, sodelovali pri raznih oblikah domovinske vzgoje, oblikovanju objektivne podobe o vojaških in drugih dogodkih iz leta 1991, ter da bosta organizaciji skupaj nastopali pri zakonskem urejanju zaščite veteranov in njihovih pravic. Vsi nastopajoči v kulturnem programu so bili iz Posavja, in sicer: Mešani pevski zbor Viva Brežice, Otroška folklorna skupina Osnovne šole Artiče, pihalni orkester iz Krškega in pevka Nuša Derenda s svojim ansamblom. Obiskovalci prireditve so si lahko ogledali taktično vajo specialne policijske enote, se vozili s tanki in transporterji 24. oklepno mehaniziranega bataljona SV ali pa z letalskim taksijem opravili panoramski let. Za svojce padlih v vojni leta 1991 so organizatorji omogočili prevoze z vojaškimi helikopterji SV in ogled Posavja iz zraka. Osrednja veteranska prireditev, posvečena 10. obletnici vojne za Slovenijo, je zelo uspela, za kar so zaslužne veteranske organizacije iz Posavja in veterani, ki so sodelovali v pripravi in izvedbi. Kljub nekoliko slabšemu vremenu se je sre-

čanja udeležilo več kot pet tisoč veterank in veteranov ter drugih obiskovalcev.

Na začetku leta 2002 se je PO ZVVS Posavje sestal na koordinacijski seji. Seja je bila v četrtek, 21. februarja 2002, v prostorih OZVVS Krško. Predsednik Teropšič je poročal o realizaciji načrta dela v letu 2001. Poudaril je, da so se posavski veterani s svojim delom in načrtovanimi dogodki, ki so bili posvečeni 10. obletnici vojne za Slovenijo, zelo izkazali in primerno, skupaj z ZVVS in lokalnimi skupnostmi, tudi obeležili. Najbolj odmevni prireditvi v celotnem slovenskem prostoru sta bili osrednja veteranska slovesnost na letališču SV Cerklje ob Krki in znanstveni simpozij v Posavskem muzeju v Brežicah, obe junija leta 2001. Pri obeh dogodkih so bili posavski veterani aktivno vključeni v pripravo in izvedbo, pokrajinski odbor pa je bil soorganizator prireditve. V posavskem prostoru pa sta za veteranske organizacije bili pomembni postavitev razstave »Posavje v boju za osamosvojitve Slovenije« z otvoritvijo junija v Kulturnem domu Krško in poznejšim prenosom v vojašnico SV Cerklje ob Krki in Osnovno šolo Dobova, ter izid spominskega zbornika v oktobru »Posavje v letih 1989–1990«. V nadaljevanju seje so člani odbora soglasno sprejeli predlog načrta dela za leto 2002 ter razpravljali o predlogu Pravilnika o priznanjih PO ZVVS Posavja ter idejnih predlogih za medalje in plaketo. V razpravi so sodelovali vsi prisotni člani odbora in sklenili, da se pristopi k izdelavi pravilnika o priznanjih, v katerem se določijo vrste, oblike, pogoji in pristojnosti za podeljevanje. Priznanja so zlata, srebrna in bronasta medalja ter plaketa. Nosilec nalog pri pripravi pravilnika in priznanj je bil predsednik PO ZVVS Posavje Teropšič. Ob zaključku seje je predsednik odbora seznanil člane, da je knjiga spominski zbornik »Posavje v letih 1989–1991« natisnjena v nakladi 2.000 izvodov in da je že več kot 1.800 izvodov podeljenih osnovnim in srednjim šolam v Posavju, ZVVS in OZVVS, muzejem po Sloveniji ter lokalnim skupnostim in drugim. Oba avtorja sta se odpovedala avtorskim honorarjem. Predsednik je člane odbora tudi seznanil, da je ZVVS pokrajinskemu odboru dostavila zastavo za pokope s

Mitja Teropšič: »Živimo v sedanosti zaradi preteklosti, ki v sebi skriva več pogumnih kot strahopetnih dejanj. Zato le za trenutek prisluhujemo bitju svojega srca ...«

Podpis listine o sodelovanju veteranskih organizacij, Sevnica, 9. november 2004

krstami in zastavico za žarne pokope veteranov. Obe zastavi hrani OZVVS Brežice in se uporabita po potrebi in dogovoru v vseh treh OZVVS v Posavju.

Naslednji pomemben veteranski dogodek je bilo odprtje razstave »Vojna za Slovenijo 1991« Centra za vojaškozgodovinsko dejavnost SV v galeriji Posavskega muzeja Brežice 11. 4. 2002. To je bila prva velika pregledna razstava o »Vojni za Slovenijo 1991«, s katero je Slovenska vojska počastila 10. obletnico vojne. Predsednik ZVVS Srečko Lisjak je v svojem slavnostnem nagovoru dejal: »Pred enajstimi leti se je bilo treba odločiti: domovino braniti ali pa je nikoli imeti. V tej vojni smo zmagali, ker smo bili enotni in odločni, ker smo hoteli in znali, ker smo dojeli čas in prostor, ker smo imeli srčnost in hrabrost obrniti tok zgodovine v dobro slovenstva«. Razstavo je odprl predsednik pokrajinskega odbora ZVVS Posavje Mitja Teropšič. V nagovoru je med drugim dejal, da tokratna razstava prikazuje uspehe slovenskih vojakov, teritorialcev in policistov v vseslovenskem prostoru in ohranja spomin na pomembno obdobje slovenskega naroda.

Občina Brežice, Združenje borcev in udeležencev NOB – območni odbor Brežice in Krajevna skupnost Sromlje so pripravili 27. 4. 2002 na Sromljah proslavo in tovari-

ško srečanje v počastitev Dneva upora proti okupatorju, spomina na ustanovitev Kozjanskega odreda, obeležitvi konca 2. svetovne vojne ter vrnitvi izgnancev in taboriščnikov. Vlogo slavnostnega govornika so dodelili predsedniku PO ZVVS Posavje Mitji Teropšiču, ki se je njihovi prošnji tudi odzval. V nagovoru je poudaril pomen partizanskega gibanja in njihov štiriletni boj z različnimi okupatorji. Vasico Sromlje, ki leži v objemu Orlice, Posavskega gričevja, na robu Kozjanskega, je opisal kot kraj, kjer so bili slovenski vojaki v različnem času vedno dobrodošli, varni in svobodni. Nagovor je zaključil z naslednjimi besedami: »Živimo v sedanjosti, zaradi preteklosti, ki v sebi skriva več pogumnih kot strahopetnih dejanj. Zato le za trenutek prisluhnimo bitju svojega srca, v dolžni spomin na tiste, ki so v vsej dolgi zgodovini slovenstva, zanj darovali svoja življenja«.

Glede na sklep PO ZVVS Posavje iz leta 2001 je bilo potrebno v letu 2002 dokončati projekt priznanj posavskih veteranov. Idejni osnutki priznanj so bili potrjeni že leta 2001, kakor tudi predlog pravilnika. Izrisani predlogi pa so bili v DVZ Ponikve pripravljeni junija 2002. Na seji, ki je bila 21. 11. 2002 v prostorih OZVVS Krško, je PO ZVVS Posavje, po predhodnem soglasju komisije za statusna, finančna in organizacijska vprašanja

pri ZVVS, sprejel predlagane predloge odličij in potrdil Pravilnik o priznanjih ZVVS za Posavje. Medaljo »Obranili Posavje 1991« je oblikoval mag. Tomaž Teropšič. V vseh treh variantah so jo izdelali v DVZ Ponikve. Medalja je obojestransko dvonivojska, okrogle oblike, premera 35 mm, s trikotnikom, oblečenim v tekstil, v barvah slovenske trobojnice. Na prednji strani je upodobljen spomenik iz Rigonc z napisom 1991 Posavje. Na zadnji strani je znak ZVVS, zgoraj je napis Obranili Posavje 1991 in spodaj Zveza veteranov vojne za Slovenijo Posavje. Plaketo »Posavje 1991« je oblikoval predsednik PO ZVVS Posavje Mitja Teropšič. Izdelali so jo tudi v DVZ Ponikve. Plaketa je okrogle oblike, premera 70 mm, v sredini je relief Posavja, v zlati barvi, z znakom ZVVS, ki ga obkroža pet spominskih bojnih znakov iz leta 1991 (Rigonce, Cerklje, Medvedjek, Krakovski gozd, Prilipe), in na spodnji strani polkrožni napis Obranili Posavje 1991. Plaketa je pritrjena na leseno podlago v obliki ščita. Listino priznanje je oblikoval predsednik OZVVS Krško Rudi Smodič. Listina je v formatu A4. Na vrhu je velik barvni znak ZVVS, spodaj pa pet spominskih bojnih znakov v barvah. V sredini sta napis PRIZNANJE in prostor za vpis prejemnika.

Na pobudo predsednika OZVVS Krško Smodiča sta OZVVS Krško in PVD Sever Posavje organizirali prvo družabno-športno srečanje članov obeh veteranskih društev. Srečanje je bilo 8. junija 2002 na hipodromu

Priznanja sekcije vojnega poveljstva 25. območnega štaba TO

ranske športne igre v pikadu in šahu, vse v Krškem. Člani OZVVS Brežice pa so bili 6. decembra gostitelji miklavževanja za otroke in svojcev padlih v vojni leta 1991. Na glavnem zboru ZVVS v Krškem je pogodbo o pristopu v zvezo podpisalo pet novoustanovljenih območnih združenj in med njimi tudi OZVVS Sevnica. Družabno-športno srečanje veteranov so v letu 2003 organizirali člani predsedstva OZVVS Brežice na Velikih Malencah ob reki Krki.

Člani PO ZVVS Posavje so na svoji seji 19. februarja 2004, ki je bila v gostišču Les na Čatežu, obravnavali predlog postavitve spomenika v Krakovskem gozdu. Predsednik odbora Teropšič je predstavil »elaborat« spomenika, v katerem so bili idejna skica, osnovni gabariti in lokacija postavitve, ki je bila odvisna od izgradnje avtoceste skozi Krakovski gozd. V nadaljevanju seje je pokrajinski

Brege pri Krškem in se ga je udeležilo nekaj manj kot 140 veteranov. Srečanje je ob glasbi in družabno-športnih igrah potekalo v prijetnem vzdušju. Vodstvi obeh društev sta se dogovorili, da postanejo srečanja tradicionalna in da se v prihodnje na njih povabita tudi OZVVS iz Brežic in Sevnice.

V letu 2003 so bili posavski veterani zelo aktivni pri organizaciji veteranskih srečanj na državnem nivoju. Skupaj z ZVVS je Območno združenje veteranov vojne za Slovenijo Krško 1. februarja organiziralo sestanek sekretarjev območnih združenj, 1. marca glavni zbor zveze ter konec marca še vete-

11. 4. 2002 so v galeriji Posavskega muzeja Brežice otvorili razstavo »Vojna za Slovenijo 1991« Centra za vojaškozgodovinsko dejavnost SV. To je bila prva velika pregledna razstava o »Vojni za Slovenijo 1991«.

Obisk groba Jerneja Molana, Brežice, 2005

odbor razpravljal o problematiki urejanja statusa vojnih veteranov, načinu prevzema in podelitvi bojnih uniform, ki jih Slovenska vojska brezplačno ponuja veteranom, ter izdelavi spominske plakete ZVVS Posavja. Glede problematike urejanja statusa vojnih veteranov je bilo ugotovljeno, da je po posameznih upravnih enotah v evidenci Ministrstva za delo družino in socialne zadeve RS, na podlagi zakona o vojnih veteranih število vojnih veteranov v Posavju naslednje:

- Občina Brežice: 595 veteranov 91' iz vrst Teritorialne obrambe in civilne obrambe, 117 veteranov 91' iz vrst organov za notranje zadeve in 435 oboroženih pripadnikov narodne zaščite;
- Občina Krško: 388 veteranov 91' iz vrst Teritorialne obrambe in civilne obrambe, 89 veteranov 91' iz vrst organov za notranje zadeve in 35 oboroženih pripadnikov narodne zaščite;
- Občina Sevnica: 159 veteranov 91' iz vrst Teritorialne obrambe in civilne obrambe, 42 veteranov 91' organov za notranje zadeve in 268 oboroženih pripadnikov narodne zaščite.
- Tako je leta 2004 v Posavju imelo 2.092 državljanek in državljanov – na podlagi zakona v vojnih veteranih – urejen status vojnega veterana iz leta 1991.

Večje število vojnih veteranov iz Posavja s priznanim in urejenim statusom iz vrst Teritorialne obrambe in iz vrst oboroženih pripadnikov narodne zaščite se ni vključilo v veteransko organizacijo, saj so tri veteranska društva imela na seznamu le 812 veteranov. Od tega števila so bili v veteranska društva vključeni tudi člani, ki niso imeli priznanega statusa vojnega veterana po zakonu in so bili iz vrst civilne obrambe, ki je leta 1990 in v vojni leta 1991 imela pomembno vlogo pri osamosvajanju Slovenije. Iz navedenih statističnih podatkov je bilo ugotovljeno, da se v skladu s statutom ZVVS in statuti posameznih OZVVS v Posavju število članov v društvih lahko močno poveča, kar naj bi bila tudi ena od prioritetenih nalog. Ob zaključku seje je pokrajinski odbor potrdil predlog predsednika, da se kot spominska plaketa ZVVS Posavje sprejme dosedanja zlata plaketa, ki se le nekoliko spremeni. Kovinski okrogli del plakete se pobarva v rdečo barvo, spominska plaketa se podeljuje brez nadomestnega traku, ki ga prejmejo le nosilci zlate plakete.

OZVVS Sevnica je bilo kljub izvedenem ustanovnem zboru leta 2001 ter sprejetih aktih, še vedno nedejavno. Večkratni poizkusi s strani PO ZVVS Posavje, da novo vodstvo prične z delom so bili neuspešni. Predsednik OZVVS Krško in član PO ZVVS Posavje Rudi Smodič je problematiko predstavil svojemu sodelavcu Marjanu Gracarju iz Blance, ki je bil takoj pripravljen

sodelovati v vodstvu veteranske organizacije v Sevnici. Na neformalnem sestanku so se na Blanci zbrali: Rudi Smodič, Marjan Gracar, Venčeslav Hočevar in Janez Blas. Dogovorili so se o organizaciji izrednega volilnega zbora. Območno združenje veteranov vojne za Slovenijo Sevnica je tako 13. maja 2004, zaradi neaktivnosti predsedstva, izvedlo izredni volilni zbor. Izvolili so novo vodstvo, sprejeli načrt dela in finančni načrt. V predsedstvo OZVVS so bili izvoljeni naslednji veterani:

- Venčeslav Slavko Hočevar – predsednik,
- Jože Jani Košir – namestnik predsednika,
- Marjan Gracar – sekretar in blagajnik,
- Janez Blas – član,
- Branko Keber – član,
- Ivan Koncilija – član,
- Bojan Lipoglavšek – član,
- Branko Ogorevc – član in
- Rau Bojan – član.

Novo vodstvo OZVVS Sevnica je bilo že na začetku svojega delovanja zelo aktivno in uspešno. Na Lisci so 19. junija 2004 organizirali družabno-športno srečanje veteranov Posavja, ki se ga je udeležilo več kot 300 veteranov iz vseh treh društev, kakor tudi iz vrst PVD Sever Posavje. V počastitev občinskega praznika Občine Sevnica je društvo pod pokroviteljstvom župana Kristijana Janca, tudi njihovega člana, 6. novembra 2004 razvilo svoj prapor. Praporščaka Viktor Stritar in Franc Golob sta prapor prevzela v hrambo, zaobljubo pa je v imenu veterank in veteranov podal namestnik predsednika Košir. Na prireditvi je bila odprta in predstavljena knjiga spomina – kronika OZVVS Sevnica. Zamisel zanj je dal predsednik Hočevar, ki je tudi pripravil vsebinski del zapisov. Oblikovna in lektorska dela je opravil Ljubo Motore. Novemu vodstvu je s prizadevnim delom uspelo v slabem letu povečati število članstva z začetnih 56 na 322 članov.

Pokrajinski odbor ZVVS Posavje je na svoji koordinacijski seji, zadnji v letu 2004, ki je bila 2. decembra v gostišču Felicijan v Boštanju pri Sevnici, potrdil za nove člane odbora Venčeslava Slavka Hočevarja, predsednika OZVVS Sevnica, Marjana Gracarja, člana predsedstva OZVVS Sevnica, in Mira Vrčka, sekretarja OZVVS

Krško. S temi imenovanji je bil pokrajinski odbor kadrovsko dopolnjen. V nadaljevanju se je predsednik Teropšič predstavil opravljene naloge v zvezi s postavitvijo spomenika v Krakovskem gozdu. Finančna konstrukcija izdelave in postavitve spomenika je bila zaključena in pokrita, razen stroškov postavitve spominske plošče z besedilom. Besedilo, katerega avtor je bil predsednik Teropšič, se je glasilo: »V Krakovskem gozdu je bila 2. julija 1991 premagana mehanizirana enota JLA, ki je bila 27. junija 1991 poslana v Slovenijo, da zlomi voljo Slovencev do samostojne države. Tu jo je ustavil slovenski vojak«. Vse predstavljene naloge in podane predloge so člani odbora po kratki razpravi sprejeli in potrdili. Dogovorili so se, da se odkritje spomenika načrtuje za mesec oktober 2005, ob obletnici izгона zadnjega vojaka JLA iz Slovenije. Potrjen je bil tudi predlog, da se na isti dan organizira tudi letno srečanje veteranov na državnem nivoju v organizaciji ZVVS. V naslednji točki dnevnega reda je predsednik Teropšič predstavil ostale težiščne naloge odbora v letu 2005, in sicer:

- aktivnosti v počastitev 15. obletnice MSNZ,
- organizacija družabno-športnega srečanja veteranov Posavja in
- ustanavljanje sekcij znotraj območnih združenj.

Po kratki razpravi so bili sprejeti naslednji sklepi. Ob 15. obletnici MSNZ začnejo OZVVS po občinah postavljati spominske plošče na objekte, kjer se je v letu 1990 hranilo orožje. Stroški za izdelavo in postavitev spominskih plošč bremenijo območna združenja. Nosilec družabno-športnega srečanja veteranov bo OZVVS Krško. Pokrajinski odbor je tudi sprejel pobudo predsednika za ustanavljanje sekcij znotraj OZVVS v Posavju.

Prepoznavnost veteranskih združenj in skrb za postavljanje obeležij osamosvojitvene vojne v letih 2005–2008

V počastitev 15. obletnice ustanovitve in delovanja MSNZ v Sloveniji in v Posavju je PO ZVVS Posavje skupaj z OZVVS Krško pripravil slovesnost ob odkritju spominske plošče na Bočju. V zidanici družine Butara na Bočju so se namreč leta 1990 prvič srečali Miha Butara, Anton Krkovič in Ernest Breznikar in se dogovorili o začetku organiziranja MSNZ v Posavju. Slavnostni govornik na slovesnosti, ki je bila 9. junija 2005, je bil Ernest Breznikar, leta 1990 organizator in načelnik Narodne zaščite za pokrajino Posavje. Na plošči, ki so jo ob prisotnosti častne straže SV, gostov, veterank in veteranov odkrili Breznikar, Butara in Krkovič, so organizatorji napisali: »Uporniki z razlogom. V tej hiši je bila avgusta 1990 ustanovljena Manevrska struktura narodne zaščite, organizacija, ki je do oktobra 1990 v veliki tajnosti izvajala obrambne priprave Teritorialne obrambe Posavja in tako omogočila nastanek samostojne slovenske države«.

Od štirih bojišč, na katerih se je Teritorialna obramba leta 1991 bojevala z enotami JLA, je le bojišče v Krakovskem gozdu ostalo brez primerne spominskega obeležja. Po večletnih naporih je posavskim veteranom uspelo zaključiti vse postopke za postavitve spomenika tudi na omenjeni lokaciji. Ob veliki pomoči generalnega sekretarja ZVVS Jožeta Kuzmana je bilo organizi-

rano na obronku Krakovskega gozda, 22. oktobra 2005, veliko veteransko srečanje s slovesnostjo ob obletnici izгона zadnjega vojaka JLA iz Slovenije. To je bila tudi lepa priložnost za odkritje spomenika, ki je bil postavljen ob novi avtocesti, ob bencinskem servisu v Zalahah. Spomenik v počastitev boja v Krakovskem gozdu je zasnoval arhitekt Karl Filipčič iz Brežic. Oblikovan je iz dveh velikih okroglih platojev, na katerih je postavljen spomenik v obliki Triglava. Obroča simbolizirata obkolitev agresorskih enot JLA, sam spomenik, ki je sestavljen iz treh piramid in so med seboj spojene v eno telo, pa odločno in enotno voljo Slovencev do samostojne države. Tehnični del izdelave in postavitve spomenika je vodil predsednik OZVVS Rudi Smodič z veterani iz Krškega. Organizacijski del proslave pa sta prevzela 32. vojaško teritorialno poveljstvo SV iz vojašnice Novo mesto in PO ZVVS Posavje. Na prireditvenem prostoru so bila postrojena bojna oklepna vozila zračne obrambe, ki so bila leta 1991 kot bojni plen prevzeta od premagane enote JLA in so bila še vedno v operativni uporabi v Slovenski vojski. Ob velikem številu postrojenih praporščakov z veteranskimi prapori, veterank in veteranov in pripadnikov SV, močni vladni delegaciji ter drugih gostov so spomenik odkrili: predsednik Vlade Republike Slovenije Janez Janša, načelnik Generalštaba SV generalpodpolkovnik Albin

Veterani pri spomeniku v Rigoncah, 2005

Srečanje veteranov Posavja, Brege 2005

Bojevniki 174. protidiverzantskega voda TO Brežice na srečanju ob 20. obletnici vojne, Brežice, 2011

Gutman, upokojeni polkovnik Ernest Breznikar, vojni poveljnik 25. območnega štaba TO, polkovnik Mitja Teropšič, predsednik PO ZVVS Posavje in poveljnik boja v Krakovskem gozdu leta 1991, Rudi Smodič, predsednik OZVVS Krško in leta 1991 udeleženec boja v Krakovskem gozdu ter Rudi Kajtna iz Sevnice, ranjeni teritorialec v boju leta 1991.

Ob 15. obletnici razglasitve samostojnosti in neodvisnosti Slovenije ter vojne za njeno zavarovanje je PO ZVVS Posavje, ob pomoči 32. vojaško teritorialnega poveljstva SV iz vojašnice Novo mesto ter poveljstva vojašnice Cerklje ob Krki, pripravil fotografsko razstavo z naslovom »25. območni štab Teritorialne obrambe v vojni leta 1991«. Razstavo sta uredila in postavila člana 32. VTP SV in veterana iz Brežic, štabni vodnik Vilko Štemberger in poročnik Igor Prah. Otvoritvena slovesnost je bila v galeriji vojašnice Slovenske vojske Cerklje ob Krki 3. junija 2006, ob prisotnosti veterank in veteranov Posavja, članov vojnega poveljstva 25. ObmŠTO, pripadnikov SV in drugih obiskovalcev ter gostov. V otvoritvenem nagovoru je poveljnik 32. VTP SV in hkrati predsednik PO ZVVS Posavje polkovnik Mitja Teropšič opisal, kako

so v vojni leta 1991 nastale fotografije avtorja Črta Čarga iz Krškega. Skupaj z Dragom Bučarjem iz Kostanjevice na Krki sta bila kot prostovoljca-radioamaterja vključena v štab TO, z nalogo organizacije radioamaterskih zvez z vojnimi enotami TO na terenu. Čargo je poleg radijske postaje vzel tudi fotoaparat, saj se je s fotografijami ljubiteljsko ukvarjal in je bil tako v pravem trenutku na pravem mestu. Tako je »nesojeni fotoreporter« v manj kot mesecu dni od 27. junija do 20. julija 1991 naredil več kot 250 črno-belih fotografij na različnih lokacijah. Fotografije so nastale na sedežu štaba TO v Brežicah, na vojnem poveljniškem mestu TO na Sromljah, v začasnem vadbenem centru TO za protioklepni boj v Pečicah in še kje. Nastale so v času, ko je Teritorialna obramba kot oborožena sila slovenskega naroda imela svojo najpomembnejšo zgodovinsko nalogo – od njene nastanka leta 1968 do preimenovanja v Slovensko vojsko leta 1994 – to je zavarovati osamosvojitvene procese Slovenije z vojaškimi ukrepi.

Območno združenje veteranov vojne za Slovenijo Sevnica je ob 15. obletnici osamosvojitvene vojne, v spomin na takratne dogodke, postavilo spominsko ploščo

Črt Čargo je poleg radijske postaje vzel tudi fotoaparat. Tako je »nesojeni fotoreporter« v manj kot mesecu dni od 27. junija do 20. julija 1991 naredil več kot 250 črno-belih fotografij na različnih lokacijah.

Odkritje spominske plošče MSNZ na Jančevi domačiji na Ponikvah, 30. junij 2006

na Jančevo domačijo v Ponikvah pri Studencu. Otvoritvena slovesnost s kulturnim programom in družabnim srečanjem veteranov ter krajanov je bila 30. junija 2006. Plošča je bila nameščena na zgradbi, v kateri so bila od septembra 1990 do junija 1991 – v največji tajnosti – shranjena minsko-eksplozivna sredstva ter strelivo večjega kalibra Manevrske strukture narodne zaščite in Teritorialne obrambe Občine Sevnica. Slavnostni govornik je bil Mirko Ognjenovič, namestnik načelnika Narodne zaščite Občine Sevnica leta 1990 in poklicni pripadnik Teritorialne obrambe pred in v času osamosvajanja Slovenije. Ognjenovič je ob zaključku svojega nagovora dejal: »Odkritje spominskega obeležja na tajnem skladišču orožja Manevrske strukture narodne zaščite in Teritorialne obrambe je še en prispevek k ohranjanju spomina na kraje in dogodke iz osamosvojitvene vojne, ki jim bo šele zgodovina dala pravo težo in pravo interpretacijo. To je prispevek našim zanamcem k boljšemu razumevanju zgodovine svojih prednikov. Obenem je to opomin vsem tistim, ki bi želeli ogrožati ali na kakšen koli drug način ovirati samostojni in suvereni razvoj slovenskega naroda in ovirati njegovo pot v prihodnost. S tem obeležjem želimo povedati tudi to, da si bomo kot narod vedno obdržali pravico do samoorganiziranja za obrambo nacionalnih interesov«.

Pokrajinski odbor ZVVS Posavje je na svoji redni letni koordinacijski seji, ki je bila 14. februarja 2007 v voja-

šnici SV v Novem mestu, obravnaval predlog programa dela za leto 2007 ter uskladitev časovnih terminov za izvedbo letnih zborov OZVVS. Predsednik odbora je člane seznanil, da je Ministrstvo za obrambo Republike Slovenije na predlog delovne skupine SV ustanovilo spominske znake za obdobje 1990–1991, ki jih bo potrebno podeliti. Ustanovljeni so bili naslednji spominski znaki:

1. Spominski znak »Leskovec 1991«. Znak bodo prejeli pripadniki voda TO 25. ObmŠTO ter skupina miličnikov Postaje milice Krško, ki so 28. 6. 1991 zavzeli skladišče letalskega goriva JLA v Leskovcu pri Krškem. Predlaganih je 29 dobitnikov priznanj.
2. Spominski znak »Vojašnice 1991«. Znak bodo prejeli pripadniki stalne in rezervne sestave 25. ObmŠTO, 123. protidiverzantske čete TO Krško, 174. protidiverzantskega voda TO Brežice, 175. protidiverzantskega voda TO Sevnica in Posebna enota Milice, Uprave za notranje zadeve Krško, ki so v času od 24. 6. do 18. 7. 1991 sodelovali v organizaciji in izvedbi blokade letališča in vojašnice JLA Cerklje ob Krki. Predlaganih je 134 dobitnikov priznanj.
3. Spominski znak »Štabi TO 1991«. Znak bodo prejeli pripadniki 25. ObmŠTO, ki so načrtovali, vodili in sodelovali pri bojnih aktivnostih enot TO v obdobju od 26. 6. do 18. 7. 1991 in so bili člani štaba. Predlaganih je 58

Odkritje spominske plošče tajnega skladišča orožja MSNZ in TO na hiši Breznikarjevih, Dovško, 19. september 2007

Odkritje spominske plošče tajnega skladišča orožja MSNZ in TO na domačiji Županc, Stranje, 29. september 2007

Odkritje spominske plošče tajnega skladišča orožja MSNZ in TO na Molanovi zidanci, Raka, 5. oktober 2007

Odkritje spominske plošče na sedežu in poveljniškem mestu nekdanjega 25. obmŠTO, Brežice, 20. oktober 2007

Odkritje spominske plošče tajnega skladišča orožja civilne obrambe na Pungarčarjevi zidanci, Malkovec, avgust 2008

dobitnikov priznanj.

4. Spominski znak »Enote za posebne namene TO 1990–1991«. Znak bodo prejeli pripadniki stalne in rezervne sestave TO, ki so kot člani intervencijskih skupin (vodov) imeli v času od novembra 1990 do 25. 6. 1991 podeljeno oborožitev TO v domačo hrambo. Predlaganih je 25 dobitnikov Intervencijske skupine Krško, 25 dobitnikov Intervencijske skupine Brežice in 22 dobitnikov Intervencijske skupine Sevnica.

5. Spominski znak »Tajna skladišča TO 1990–1991«. Znak prejmejo pripadniki stalne sestave TO in občani, ki so organizirali in hranili večje količine orožja, streliva, minsko-eksplozivnih sredstev in vojaške opreme ter vojaške dokumente v času od 5. 10. 1990 do 18. 7. 1991. Predlaganih je 24 dobitnikov iz Občin Krško in Kostanjevica ob Krki, 25 dobitnikov iz Občine Brežice in 11 dobitnikov iz Občine Sevnica.

Po razpravi je bilo sprejeto, da podeljevanje spominskih znakov koordinirano načrtuje pokrajinski odbor z 32. VTP SV, OZVVS in občinami. Podelitve se organizirajo skozi vse leto, ob občinskih in državnih praznovanjih na lokalnih nivojih. V nadaljevanju seje so predsedniki OZVVS predstavili izvedene priprave za volilna letna zbora v Krškem in Brežicah ter letni zbor v Sevnici. Predsednik OZVVS Krško Smodič je poročal o selitvi v nove društvene prostore skupaj z ostalimi veteranskimi društvi v občini ter o načrtovanju volilnega zbora v aprilu ali maju in iskanju kandidata za novega predsednika društva. Predsednik OZVVS Brežice Jeršič je povedal, da se je na nagovarjanje večine članov predsedstva odločil, da ponovno kandidira za predsednika. Po poročanju predsednika OZVVS Sevnica Hočevarja je društvo postalo stalni proračunski porabnik za leto 2007 in so imeli v proračunu zagotovljenih več kot 4.000 evrov. Zaradi boljšega delovanja društva bodo na letnem zboru predlagali manjše spremembe statuta. Člani odbora so soglašali s pripravami za izvedbo letnih volilnih zborov in podprli ponovno kandidaturo Jeršiča za predsedni-

ka OZVVS Brežice. Predsedniki OZVVS so se tudi obvezali, da bodo pripravili dolgoročne načrte postavitve spominskih plošč in v letnih načrtih konkretizirali realizacije.

Koordinacija dela pri načrtovanju podelitve spominskih znakov 1990–1991 med PO ZVVS Posavje, območnimi združenji, občinami in Slovensko vojsko oziroma 32. VTP SV je bila zelo uspešna, saj so bili znaki na posebnih slovesnostih podeljeni prejemnikom že leta 2007, razen dobitnikov spominskih znakov »Vojašnice 1991«, ki so bili podeljeni v vojašnici SV Cerklje ob Krki leta 2008.

Srečanje bojnikov Intervencijske enote TO Brežice, Mali Vrh, 7. junij 2008

Območno združenje veteranov vojne za Slovenijo Brežice je 13. aprila 2007 izvedlo volilni zbor svojega društva v hotelu Toplice v Čateških toplicah. Volilni zbor, ki se ga je od 521 članov udeležilo 121 članov, je ponovno izvolil Silvestra Jeršiča za predsednika, Antona Supan-

čiča za namestnika predsednika, Mitjo Jankoviča za sekretarja in Igorja Iljaša za blagajnika.

Krški veterani so letni volilni zbor svojega društva izvedli 20. aprila 2007 v Osnovni šoli Jurija Dalmatina v Krškem. Izvolili so novo vodstvo društva, in sicer: predsednika Zdenka Moharja, podpredsednika Bojana Kastelica, sekretarja Miroslava Vrčka, blagajnika Draga Kramarja ter člane predsedstva Marjana Brinovca, Antona Mehleta, Matjaža Gomilška, Branka Noča in Rudija Smodiča. Tega leta so postavili in odkrili prvi spominski plošči v spomin na tajni skladišči orožja in streliva MSNZ in TO, septembra v Stranjah na domačiji družine Županc in oktobra na zidanici družine Molan na Raki.

Po izvedenih spremembah in dopolnitvah Zakona o vojnih veteranih leta 1996 (Uradni list RS, št. 38/06 z dne 11. 4. 2006) se je število veterank in veteranov z urejenim in priznanim statusom v letu 2007, v primerjavi z letom 2004, ko jih je bilo 2092, v Posavju močno povečalo in jih je bilo že 3000. Vseh kategorij veteranov s priznanim statusom je bilo v Sloveniji konec leta 2007 skupaj 70.918.

Stabilno delovanje pokrajinskega odbora in veteranskih društev v letih 2008–2012

Leto 2008 je bilo volilno leto za organe Zveze veteranov vojne za Slovenijo. Pokrajinski odbor ZVVS Posavje je priprave na volitve izvedel 13. 2. 2008 na svoji koordinacijski seji, ki je bila sklicana v prostorih OZVVS v Krškem. Zaradi sprememb v vodstvu OZVVS Krško sta na tej seji po funkciji postala nova člana pokrajinskega odbora novi predsednik Zdenko Mohar in novi sekretar Miro Vrček. Po seznaitvi s poslovníkom o delu volilnega glavnega zbora in opravljeni razpravi je odbor soglasno podprl kandidaturo sekretarja OZVVS Brežice Mitje Jankoviča za generalnega sekretarja ZVVS. Za naslednji štiriletni mandat v organih zveze je bil za člana Komisije za statutarna, finančna in organizacijska vprašanja potrjen Mirko Ognjenovič iz OZVVS Sevnica ter Tomaž Teropšič iz OZVVS Brežice za člana Komisije za kadrovska in statusna vprašanja.

Predsednik PO ZVVS Posavje se je ukvarjal tudi z reševanjem statusa delavcev nekdanje delovne organi-

zacije Transport Krško, ki so v vojni leta 1991 postavljali barikade na prometnicah po načrtu Teritorialne obrambe »ROG-3«. Ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve RS je namreč konec leta 2007 v revizijskem postopku odpravilo odločbo Upravne enote Krško, ki je statute že rešila pozitivno v korist delavcev. V sodelovanju z ZVVS in 32. VTP SV je nekdanjemu direktorju delovne organizacije Transport Krško Branku Jancu uspelo na delovnem sodišču dobiti pravdni postopek in s tem tudi rešiti statute vojnih veteranov za vse svoje nekdanje delavce.

Sevniški veterani so marca 2008 izvedli letni volilni zbor svojega društva. Na najpomembnejše dolžnosti v predsedstvo OZVVS so bili izvoljeni: Venčeslav Slavko Hočever, že drugi mandat za predsednika, Borut Simončič za namestnika predsednika, Marjan Gracar za podpredsednika za finančno materialne zadeve, Jože Jani Košir za podpredsednika za organizacijske zade-

Odkritje spominske plošče tajnega skladišča MSNZ in TO na hiši Pinteričevih, Sromlje, 5. junij 2009

Srečanje sekcije bojevnikov Intervencijske enote TO Sevnica, Čanje, Blanca, junij 2009

ve in Jože Zemljak za sekretarja. V spomin na tajno skladišče orožja so avgusta 2008 postavili in svečano odkrili spominsko ploščo na Pungerčarjevi zidanci na Malkovcu. Slavnostna govornica Breda Drenek Sotošek, ki je nadomestila tragično preminulega Kristijana Janca, župana Občine Sevnica, je dejala: »Danes živimo v svoji državi. Čeprav se časovno vedno bolj odmikamo od burnih časov naše preteklosti, bo ostalo nekaj dejstev za vedno zapisano v zgodovino slovenskega naroda. Temelje slovenstva, njegove kulture, jezika in njegovega hrepenenja po svobodi najdemo že pri Primožu Trubarju. Njemu so skozi zgodovino sledili drugi veliki Slovenci, ki so – vsak na svoj način – vzdigovali narodno zavest in ljubezen do naše domovine. Naša hrepenenja in skupne sanje so se uresničile leta 1991. Slovenska osamosvojitvena vojna je pokazala neizpodbitno željo, da si želimo Slovenci pisati svojo zgodovino sami«.

OZVVS Krško je avgusta 2008 postavilo spominsko ploščo v Kostranjevici na Krki na objekt, kjer je družila

na Jevnik hranila orožje in strelivo MSNZ in TO, ter septembra istega leta postavilo še dve spominski plošči na Senovem, v spomin na tajna skladišča orožja in streliva Manevrske strukture narodne zaščite in Teritorialne obrambe leta 1990. Slovesnosti ob odkritju sta bili 19. septembra 2008, in sicer pred upravo stavbo nekdanje delovne organizacije Rudnik na Senovem, kjer je bil slavnostni govornik Ernest Breznikar, leta 1990 načelnik pokrajinskega štaba NZ Posavje, in nato še spominsko ploščo na Dovškem pri družini Breznikar. Tu je slavnostni govornik Mitja Teropšič med drugim dejal: »V pripravi na današnji govor sem pred dnevi prebral knjigo Resnice življenja in že v spremni besedi naletel na zanimiv članek«. »V zadnjem času lahko z zanimanjem opazujemo, kako se ljudje – tako posamezniki kot tudi skupine – vedno več ukvarjamo z dejavnostmi, ki naj bi nam prinesle to, kar smo v preteklosti izgubili: notranji mir, zadovoljstvo – svobodo.« »Postavljal sem si vprašanje, kako je s svobodo pri nas? Ko govorimo o svobodi posameznika, jo ima vsak od nas le toliko, koliko si je izbori, oziroma koliko jo želi imeti v določenem trenutku, času in okolju. Ko pa govorimo o svobodi slovenskega naroda, smo jo v veliki meri pridobili z osamosvojitvijo leta 1991, kar so omogočili procesi in dogodki pred tem. To pomeni, da svobodo imamo,

Območna veteranska združenja iz Posavja so nadaljevala s postavitvijo spominskih plošč na pomembne objekte iz časa osamosvajanja Slovenije.

Odkritje spominske plošče tajnega skladišča orožja civilne obrambe na domačiji Hočevanje, Drožanje 27. junij 2009

Odkritje spominske plošče postavljene v spomin na začasni vadbeni center Teritorialne obrambe, Pečice, 7. maj 2010

Odkritje spominske plošče tajnega skladišča orožja MSNZ in TO na hiši Verstovškovi, Mali Vrh, 15. oktober 2010

Odkritje spominske plošče »Orožja nismo oddali«, Brežice, 28. oktober 2010

Izlet OZVVS Krško, Celovec, 2010

le vprašanje je, koliko je želimo imeti in koliko smo sposobni, da jo imamo in jo obdržimo.« Zelo aktualno vprašanje tudi za današnji čas, ko je Slovenija tik pred tem, da o njeni usodi odloča tako imenovana evropska trojka.

Pokrajinski odbor ZVVS Posavje je v sodelovanju z 32. VTP SV organiziral srečanje članov vojnega poveljstva 25. ObmŠTO z namenom podelitve spominskih znakov »Štabi TO 1991«. Srečanje, ki je bilo posvečeno tudi 40. obletnici od ustanovitve Teritorialne obrambe Republike Slovenije, je bilo 13. novembra 2008 v gostišču Kmečki hram v Kostanjevici na Krki. Po nagovoru predsednika odbora je vojni poveljnik polkovnik Ernest Breznikar podelil spominske znake. Ob zaključku uradnega dela srečanja je bila sprejeta pobuda Teropšiča, da se srečanja organizirajo vsakoletno na različnih lokacijah, izmenoma v vseh štirih posavskih občinah. Potrdili so tudi predlog, da se pripravijo ustrezni akti in se člani vojnega poveljstva 25. območnega štaba TO organizirajo kot sekcija znotraj PO ZVVS Posavje. Pravila sekcije je spisal Mitja Teropšič, v njih je bilo določeno, da sekcija deluje skladno s statutom ZVVS, člani pa so pripadniki stalne in rezervne sestave 25. območnega štaba TO, ki so med vojno leta 1991 opravljali vojaške naloge kot vojaške starešine, vezisti in radioamaterji v štabu ali osebno zavarovanje poveljnika. Napisan je bil namen delovanja, naloge, opisan znak in priznanja sekcije. Pra-

vila so bila sprejeta na korespondenčni seji PO ZVVS Posavja 1. februarja 2001 in potrjena na srečanju članov sekcije 6. oktobra 2011. Člani sekcije so se po sprejetju pravil redno srečevali, in sicer leta 2011 v Brežicah, leta 2012 v Krškem in leta 2013 v Sevnici. Na teh srečanjih so podeljevali svoja priznanja posameznikom iz vrst TO, vojnim enotam TO, ki so se še posebej izkazale v vojni, kakor tudi tistim, ki so nudili pomoč enotam TO.

Vodstvo posavskih veteranov je uspešno leto zaključilo delovno, s koordinacijsko sejo decembra 2008 v Kostanjevici na Krki. Člani pokrajinskega odbora so potrdili predlog predsednika, da se za dolgoletno in uspešno delo pripravijo predlogi za podelitev zlatih plaket, kot najvišjega priznanja ZVVS, za Silvestra Jeršiča, predsednika OZVVS Brežice, dr. Tomaža Teropšiča, člana predsedstva OZVVS Brežice, in Rudija Smodiča, nekdanjega predsednika OZVVS Krško ter častnega predsednika tega društva. Predsednik je odbor seznanil z organizacijo srečanja članov vojnega poveljstva 25. ObmŠTO in njihovo pobudo, da delujejo kot sekcija pokrajinskega odbora ter njihovim pričakovanjem, da jih bodo župani posavskih občin v prihodnje kot goste vabili na razne slovesnosti in obletnice, organizirane v počastitev samostojnosti in neodvisnosti Republike Slovenije, oziroma na druge pomembne prireditve v organizaciji občin. Odbor je sprejel sklep, da predsednik Teropšič pripravi gradivo in seznime ter z obrazložitvijo dostavi župa-

Odkritje spominske plošče tajnega skladišča orožja MSNZ in TO na hiši Zakškovih, Sela 48a, 15. oktober 2011

nom posavskih občin. Predsednik je vljudnostno pismo s seznamom članov vojnega poveljstva ter prispevkom »Kratka zgodovina Teritorialne obrambe, Manevrske strukture narodne zaščite in Slovenske vojske v Posavju« poslal, še pred državnim praznikom, dnevom samostojnosti in enotnosti, županu Občine Sevnica, županu Občine Krško, županu Občine Brežice in županu Občine Kostanjevica ob Krki, vendar odgovora od nobenega ni prejel.

Odlično dolgoletno sodelovanje Posavskega muzeja Brežice in veteranskih organizacij v Posavju se je ob bližajočih okroglih obletnicah osamosvojitvenih procesov Slovenije še okrepilo. Že na začetku leta 2009 je bil sprejet dogovor o izvedbi predavanj o Teritorialni obrambi v Posavju. Posavski muzej Brežice je predavanja, v sodelovanju s pokrajinskim odborom in območnimi odbori, izvedel v vseh treh posavskih občinah. Predavatelj, predsednik PO ZVVS Posavje Mitja Teropšič, je predaval o nastanku, razvoju in vlogi ter nalogah Teritorialne obrambe v vojni leta 1991 v Posavju. Vsa predavanja so bila dobro obiskana in so se jih udeležili nekdanji teritorialci ter predvsem veterani iz posameznih društev. Serija predavanj se je nadaljevala tudi v letu 2010, ob 20. obletnici Manevrske strukture narodne zaščite, ko je isti predavatelj predaval o MSNZ v Posavju leta 1990 s pomembnim naslovom »Fikcija ali realna oborožena sila«. Predavanja so bila zaključena v letu 2011, v spomin na vojno za obranitev samostojnosti Republike Slovenije leta 1991 z naslovom »Teritorialna obramba Posavja v vojni leta 1991«. Predavatelj Mitja Teropšič je predstavil naloge in aktivnosti Teritorialne obrambe v pripravah na vojno, bojne aktivnosti štaba in vojnih enot TO

v času vojne ter ključne naloge v povojnem času pri zavarovanju nove državne meje z Republiko Hrvaško, prevzem vojaških objektov od JLA, minska polja v Posavju, do odhoda in izгона JLA oktobra 1991.

Območna veteranska združenja iz Posavja so nadaljevala s postavitvijo spominskih plošč na pomembne objekte iz časa osamosvajanja Slovenije. Sevniški veterani so leta 2009 postavili in odkrili spominske plošče na objektih, kjer so bila tajna skladišča orožja, in sicer: na stanovanjski hiši družine Hočevnar v Drožanju, na zidnici Antona Ruparja na Cerovcu in stanovanjski hiši družine Imperl na Razborju. Brežičani so leta 2008 postavili in odkrili spominsko ploščo na Gasilskem domu v Kapelah, kjer je bil sedež obmejne stražnice TO leta 1991, ter na stanovanjskih hišah družine Stanič v Župelevcu, družine Gramc v Mrzlavi vasi in družine Verbančič v Rakovcu, kjer so bila tajna skladišča MSNZ in TO v letih 1990–1991. V naslednjem letu so spominske plošče postavili in odkrili na Domu krajanov na Sromljah, kjer je imel 25. ObmŠTO vojno poveljniško mesto, ter na domačiji družine Pinterič na Sromljah in na stanovanjski hiši družine Balas v Arnovem selu, kjer sta bili tajni skladišči orožja in streliva MSNZ in TO. Štiri spominske plošče so Brežičani odkrili leta 2010, in sicer v Pečicah v spomin na delovanje začasnega vadbenege centra TO za protiolepnoborbo leta 1991, na stavbi Občine Brežice v spomin na preprečitev odvzema orožja Teritorialni obrambi občine s strani Jugoslovanske ljudske armade maja leta 1990, na stavbi večnamenskega doma v Veliki Dolini, kjer je bil sedež obmejne stražnice TO leta 1991, ter na stanovanjski hiši družine Verstovšek iz Malega Vrha, kjer je bilo tajno skladišče orožja in streliva

Podelitev bojnega prapora 25. območnega štaba TO, Cankarjev dom, Ljubljana 14. maj 2011

MSNZ in TO. V letu 2011 pa so bile postavljene in odkrite spominske plošče v spomin na tajna skladišča orožja in streliva še na hiši družine Kolar na Cerini in na hiši družine Zakšek na Selah pri Dobovi ter na stavbi lastnika Petana na Rucman vrhu pri Sromljah, kjer je bilo leta 1991 poveljniško mesto 25. ObmŠTO. Krški veterani so leta 2012 postavili in odkrili spominsko ploščo na gospodarskem objektu družine Mavsar v Vrhuljah, kjer je bilo v letih 1990–1991 tajno skladišče orožja in streliva MSNZ in TO.

Predsednik PO ZVVS Posavje Mitja Teropšič je konec leta 2010 napisal pobudo za podelitev bojnih praporov (bojnih zastav) območnim štabom Teritorialne obrambe Republike Slovenije iz vojne leta 1991. Namen pobude je bil, da se ob 20. obletnici vojne za zavarovanje osamosvojitvenih procesov podelijo bojni prapori štabom TO, ki so bili skupaj z bojnimi enotami nosilci bojev z Jugoslovansko ljudsko armado in bojnih nalog. V obrazložitvi je opozoril, da so bili ti štabi izpušeni ob podeljevanju bojnih praporov leta 1991, katere so prejeli pokrajinski štabi TO na slovesnosti novembra 1991

na letališču TO Cerklje ob Krki. Pobudo je obravnavalo in sprejelo predsedstvo ZVVS na svoji seji novembra 2010 v Osilnici. Bojne prapore je podelila ministrica za obrambo Republike Slovenije dr. Ljubica Jelusič na slovesnosti ob dnevu Slovenske vojske 14. maja 2011 v Cankarjevem domu v Ljubljani. Bojni prapor 25. ObmŠTO je v imenu posavskih teritorialcev sprejel vojni poveljnik, upokojeni polkovnik Ernest Breznikar. S temi podelitvami bojnih praporov je bila priznana zasluga območnim štabom TO in njihovim vojnim enotam za uspešno izvedene boje ter prizadejan poraz JLA ter odpravljena napaka iz leta 1991.

Ob 20. obletnici vojne za zavarovanje samostojnosti Slovenije je bilo posebej slovesno tudi v Posavju. Policijsko veteransko društvo Sever Posavje in Pokrajinski odbor ZVVS Posavje sta na pobudo slednjega ob okrogli obletnici v Posavje povabila predsednika Republike Slovenije dr. Danila Turka, ki se je na povabilo tudi prijazno odzval. Program obiska, ki sta ga skupaj pripravili obe veteranski organizaciji, je dopolnil tudi Posavski muzej Brežice. Predsednik Republike Slove-

Bojni prapor 25. ObmŠTO je v imenu posavskih teritorialcev sprejel vojni poveljnik, upokojeni polkovnik Ernest Breznikar.

10. srečanje veteranov vojne za Slovenijo Posavja, Vojašnica SV Cerklje ob Krki, 21. maj 2011

nije je najprej obiskal Posavski muzej Brežice, kjer se je kot slavnostni govornik udeležil otvoritve razstave fotografij iz osamosvojitvene vojne z naslovom »Bil sem zraven«. Po ogledu razstave se je predsednik Republike Slovenije odpravil v Rigonce, kjer so ga pričakali veterani in domačini. Po položitvi venca k spomeniku padlemu teritorialcu Jerneju Molanu in zaključenem ceremonialu je opravil razgovor s prisotnimi predstavniki PVD Sever Posavje in PO ZVVS Posavje, pripadniki Intervencijskega voda TO Brežice ter družino pokojnega teritorialca Jerneja Molana.

V drugi polovici leta 2011 je bil natiskan spominski zbornik »Zmagovito Posavje«, ki sta ga založila in izdala Posavski muzej Brežice in Pokrajinski odbor ZVVS Posavje. Gradivo za spominski zbornik sta zbrala in uredila dr. Tomaž Teropšič in Mitja Teropšič ter je bil

natiskan v nakladi 2000 izvodov. Upokojeni brigadir in založnik Janez J. Švajncar je o zborniku napisal: »Zmagovita knjiga o zmagovitem času. Izmed knjig, ki so jih letos izdali muzeji in drugi založniki, se bo v čas zanesljivo zapisal zbornik Zmagovito Posavje. V vsakem primeru gre za veliko delo, ki zaokrožuje prizadevanja Posavskega muzeja in veteranov Posavja pri ohranjanju spomina na vojno za Slovenijo leta 1991. Tako zavzeto in uspešno spomina na čas naših najtežjih preizkušenj generacij, ki so bile rojene po 2. svetovni vojni, ne obujajo nikjer drugje v Sloveniji, pa čeprav imamo celo nacionalne ustanove, ki bi že po naravi morale pri čem takem biti prve. Tudi to potrjuje, da zavzeto delo in uspehi niso posledica nekega institucionaliziranega objektivnega stanja, pač pa – kot vedno – so to predvsem ljudje«.

V drugi polovici leta 2011 je bil natiskan spominski zbornik »Zmagovito Posavje«, ki sta ga založila in izdala Posavski muzej Brežice in Pokrajinski odbor ZVVS Posavje.

Fotografska razstava »Bil sem zraven«, galerija Posavskega muzeja Brežice, 15. junij 2011

Rigonce 15. junij 2011

Brežiški veterani so na letnem volilnem zboru OZVVS marca 2011 izvolili novo vodstvo. V predsedstvo so bili izvoljeni: za predsednika Anton Supančič, za podpredsednika Marjan Tomše, za sekretarja Štefan Stipič, za blagajnika Igor Iljaš in za člane predsedstva dr. Tomaž Teropšič, Mitja Jankovič, Srečko Zore, Darko Udovič in Martin Kranjc. Na predlog novega predsednika je zbor veteranov potrdil dotedanjega predsednika Silvestra Jeršiča za častnega predsednika. Krški veterani so svoj volilni letni zbor izvedli 25. marca 2011 v Kulturnem domu Krško. V predsedstvu društva ni bilo kadrovske spremembe in zbor je potrdil dotedanje vodstvo, in sicer predsednika Zdenka Moharja, podpredsednika Bojana Kastelica, sekretarja Miroslava Vrčka, blagajnika Draga Kramarja in vse člane predsedstva.

Sevniški veterani so na letnem volilnem zboru, ki je bil izveden v Krmelju 17. marca 2012, izvolili novo vod-

stvo društva. Predsednik je postal Andrej Štricelj, namestnik predsednika Jože Železnik, podpredsednika Miran Močnik in Miro Vidmar, sekretar Peter Teichmeister in člani Bojan Lipoglavšek, Fanika Zemljak, Jože Košir, Ljubo Motore, Marjan Gracar in Milan Varlec. Na predlog predsedstva so člani volilnega zbora Venceslavu Slavku Hočevanju za večletno uspešno vodenje društva podelili listino in imenovanje za častnega predsednika društva.

V letu 2012 je štiriletni mandat potekel tudi predsedstvu in drugim organom Zveze veteranov vojne za Slovenijo. Na volilnem glavnem zboru ZVVS, ki je bil konec marca 2012 v Ljubljani, je bil za predsednika izvoljen generalmajor Ladislav Lipič iz Pomurja. Od posavskih veteranov je bil za nov štiriletni mandat – za generalnega sekretarja – ponovno izvoljen Mitja Jankovič in za predsednika častnega razsodišča Rudi Smodič.

Bojevniki 110. jurišnega odreda TO Brežice zbrani pri spomeniku Prilipe ob 20. obletnici vojne

Predavanje, Sevnica, februar 2012

Pohod po poteh tajnih skladišč orožja, Sevnica, 25. maj 2013

Posavski novinarji dobitniki priznanj sekcije vojne-ga poveljstva, Studenec, junij 2013

Srečanje članov vojnega poveljstva 25. ObmŠTO z gosti, Studenec, junij 2013

Seja PO ZVVS Posavje, grad Brestanica, december 2014

Volilno leto 2012 je PO ZVVS Posavje zaključil s koordinacijsko sejo 10. oktobra v Brežicah. Odbor se je dopolnil z novimi člani, ki so jih po izvedenih volitvah predlagala območna združenja. Člani odbora so postali: Andrej Štricelj, Peter Teichmeister in Venčeslav Slavko Hočevar iz OZVVS Sevnica, Zdenko Mohar, Miro Vrčec in Rudi Smodič iz OZVVS Krško ter Anton Supančič, Štefan Stipič in Mitja Teropšič iz OZVVS Brežice. Predsednik Teropšič se je dolgoletnima članoma odbora, Ernestu Breznikarju in Silvestru Jeršiču, zahvalil za dolgoletno in uspešno delo. V nadaljevanju se je odbor razpravljal o sklepih predsedstva ZVVS v zvezi z aktivnostmi veteranskih organizacij pri posledicah, ki so nastale z izvajanjem Zakona za uravnoteženje javnih financ (ZUJF). Člani odbora so soglašali, da je odvzem materialnih pravic veteranom iz leta 1991 zanikanje pomena veteranov v procesu osamosvajanja Slovenije, predvsem pa njihovih zaslug v vojni za zavarovanje samostojnosti. V celotni razpravi je bilo poudarjeno, da morajo biti veterani pri iskanju svojih pravic pogumni in predvsem dostojanstveni. V nadaljevanju se je predsednik Teropšič člane odbora ponovno seznanil s svojo odločitvijo, da ne namerava več kandidirati in

opravljati dolžnosti predsednika. Pojasnil je, da je po dvanajstih letih čas, da se umakne in dolžnost predsednika prevzame nekdo drug. Na predlog OZVVS Krško je nato pokrajinski odbor za predsednika izvolil Rudija Smodiča. Teropšič je novemu predsedniku Smodiču izročil srebrni predsedniški veteranski pas, kot simbolno dejanje prenosa funkcije.

Zveza veteranov je ob 20. obletnici delovanja veteranskih organizacij znotraj ZVVS svojim najbolj zaslužnim članom za tvorno sodelovanje pri vzpostavitvi in delovanju zveze podelila zahvalne listine. Posavskim veteranom so bile listine podeljene na koordinacijski seji pokrajinskega odbora decembra 2013 na gradu Rajhenburg v Brestanici. Na manjši slovesnosti sta listine podelila predsednik pokrajinskega odbora Rudi Smodič in generalni sekretar ZVVS Mitja Jankovič. Dobitniki zahvalnih listin so bili: iz OZVVS Sevnica Slavko Venčeslav Hočevar, Marjan Gracar in Ljubomir Motore, iz OZVVS Krško Ernest Breznikar, Rudi Smodič, Zdenko Mohar in Drago Kramar ter iz OZVVS Brežice Mitja Teropšič, Silvester Jeršič in Tomaž Teropšič.

Ribiško veteransko tekmovanje, ribnik Brestanica, maj 2009

Odkritja spominskih plošč

Vojno poveljniško mesto 25. ObmŠTO, Sromlje, 23. oktober 2009

Tajno skladišče orožja MSNZ in TO na hiši Gramčevih, Mrzlava vas, 7. maj 2008

Tajno skladišče orožja MSNZ in TO na hiši Balasovih, Arnovo selo, 23. oktober 2009

Tajno skladišče orožja MSNZ in TO na hiši Verbančičevih, Rakovec, 23. oktober 2008

OBMOČNO ZDRUŽENJE VETERANOV VOJNE ZA SLOVENIJO SEVNICA

S ponosom Vas vabimo na

POHOD PO POTEH TAJNIH SKLADIŠČ OROŽJA

Zberemo se

v soboto, 25. maja 2013, ob 8⁰⁰ uri
pred veteransko pisarno

Tabela 1: Naraščanje števila članov ZVVS v Posavju

Leto	OZVVS Brežice, število članov	OZVVS Krško, število članov	OZVVS Sevnica, število članov	Pokrajinski odbor, skupaj
1998	60	175	99	334
1999	68	189	99	356
2000	270	190	99	559
2001	309	281	101	691
2002	307	289	102	698
2003	413	296	103	812
2004	446	337	281	1064
2005	446	360	346	1152
2006	483	351	523	1357
2007	530	383	562	1475
2008	570	390	594	1554
2009	582	404	631	1617
2010	575	432	650	1657
2011	608	432	668	1708
2012	610	443	577	1630

Tabela 2: Postavljeni spomeniki in spominske plošče ZVVS v Posavju

I. Spomeniki				
Zap. šte.	Spomeniki	Kraj – lokacija	Datum odkritja	Organizatorji postavitve
1.	Spomenik, posvečen boju Intervencijskega voda TO Brežice z oklepno enoto JLA	Rigonce pri Dobovi, Občina Brežice	19. 10. 1993	Občina Brežice, PO ZVVS Posavje
2.	Spomenik, posvečen boju 110. jurišnega odreda TO Brežice z oklepno enoto JLA	Prilipe pri Čatežu, Občina Brežice	28. 10. 1996	Občina Brežice, PO ZVVS Posavje
3.	Spomenik, posvečen boju teritorialcev z oklepno – mehanizirano enoto JLA	Krakovski gozd, Občina Krško	22. 10. 2005	PO ZVVS Posavje, OZVVS Krško

II. Spominske plošče				
Zap. šte.	Spominske plošče	Kraj – lokacija	Datum odkritja	Organizatorji postavitve
1.	Spominska plošča, posvečena minometnemu napadu TO na letališče JLA Cerklje ob Krki	Vojašnica SV Cerklje ob Krki, Občina Brežice	22. 6. 1995	Slovenska vojska, PO ZVVS Posavje
2.	Spominska plošča, posvečena sedežu in poveljniškemu mestu 25. ObmŠTO	Dom TO Brežice, Občina Brežice	20. 10. 2007	PO ZVVS Posavje
3.	Spominska plošča, posvečena tajnemu skladišču orožja in streliva MSNZ in TO	Mrzlava vas 10, Občina Brežice	7. 5. 2008	OZVVS Brežice
4.	Spominska plošča, posvečena tajnemu skladišču orožja in streliva MSNZ in TO	Župelevec 12, Občina Brežice	23. 10. 2008	OZVVS Brežice

II. Spominske plošče				
5.	Spominska plošča, posvečena tajnemu skladišču orožja in streliva MSNZ in TO	Rakovec 19, Občina Brežice	23. 10. 2008	OZVVS Brežice
6.	Spominska plošča, posvečena tajnemu skladišču orožja in streliva MSNZ in TO	Arnovo selo 70, Občina Brežice	23. 10. 2009	OZVVS Brežice
7.	Spominska plošča, posvečena tajnemu skladišču orožja in streliva MSNZ in TO	Sromlje 11, Občina Brežice	23. 10. 2009	OZVVS Brežice
8.	Spominska plošča, posvečena vojnemu poveljniškemu mestu 25. ObmŠTO	Dom krajanov Sromlje, Občina Brežice	23. 10. 2009	OZVVS Brežice
9.	Spominska plošča, posvečena začasnemu vadbenemu centru za protiklepno borbo TO leta 1991	Pečice, stavba nekdanje šole, Občine Brežice	7. 5. 2010	OZVVS Brežice
10.	Spominska plošča, posvečena tajnemu skladišču orožja in streliva MSNZ in TO	Mali Vrh 21, Globoko, Občina Brežice	15. 10. 2010	OZVVS Brežice
11.	Spominska plošča, posvečena obmejni stražnici Teritorialne obrambe leta 1991	Večnamenski dom Velika Dolina, Občina Brežice	8. 10. 2010	OZVVS Brežice
12.	Spominska plošča, posvečena preprečitvi nelegalnega odvzema oborožitve TO maja leta 1990	Stavba Občine Brežice	28. 10. 2010	OZVVS Brežice
13.	Spominska plošča, posvečena tajnemu skladišču orožja in streliva MSNZ in TO	Cerina 9 F, Občina Brežice	24. 6. 2011	OZVVS Brežice
14.	Spominska plošča, posvečena vojnemu poveljniškemu mestu 25. ObmŠTO	Rucman vrh pri Sromljah, Občina Brežice	15. 10. 2011	OZVVS Brežice
15.	Spominska plošča, posvečena tajnemu skladišču orožja in streliva MSNZ in TO	Sela 48 A, Občina Brežice	15. 10. 2011	OZVVS Brežice
16.	Spominska plošča, posvečena ustanovitvi MSNZ v Posavju	Bočje, Občina Krško	9. 6. 2005	PO ZVVS Posavje, OZVVS Krško
17.	Spominska plošča, posvečena tajnemu skladišču orožja in streliva MSNZ in TO	Stranje 28, Senovo, Občina Krško	28. 9. 2007	OZVVS Krško
18.	Spominska plošča, posvečena tajnemu skladišču orožja in streliva MSNZ in TO	Raka 19, Občina Krško	5. 10. 2007	OZVVS Krško
19.	Spominska plošča, posvečena tajnemu skladišču orožja in streliva MSNZ in TO	Ljubljanska 3, Kostanjevica ob Krki	22. 8. 2008	OZVVS Krško
20.	Spominska plošča, posvečena tajnemu skladišču orožja in streliva MSNZ in TO	Dovško 12 A, Senovo, Občina Krško	19. 9. 2008	OZVVS Krško
21.	Spominska plošča, posvečena tajnemu skladišču orožja in streliva MSNZ in TO	Upravna stavba Rudnika Senovo, Občina Krško	19. 9. 2008	OZVVS Krško
22.	Spominska plošča, posvečena tajnemu skladišču orožja in streliva MSNZ in TO	Vrhulje 1, Krško, Občina Krško	6. 10. 2012	OZVVS Krško
23.	Spominska plošča, posvečena tajnemu skladišču orožja in streliva civilne obrambe	Ponikve 24, Občina Sevnica	30. 6. 2006	OZVVS Sevnica
24.	Spominska plošča, posvečena tajnemu skladišču orožja in streliva civilne obrambe	Malkovec, Občina Sevnica	3. 8. 2008	OZVVS Sevnica
25.	Spominska plošča, posvečena tajnemu skladišču orožja in streliva civilne obrambe	Drožanje 15, Občina Sevnica	27. 6. 2009	OZVVS Sevnica
26.	Spominska plošča, posvečena tajnemu skladišču orožja in streliva civilne obrambe	Cerovec, Občina Sevnica	27. 6. 2009	OZVVS Sevnica
27.	Spominska plošča, posvečena tajnemu skladišču orožja in streliva civilne obrambe	Okroglice, Občina Sevnica	27. 6. 2009	OZVVS Sevnica

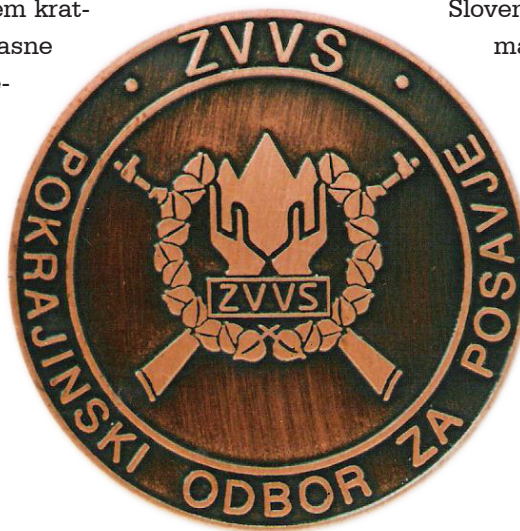

Zaključek

Veliko več kot dvajset let je minilo od procesov, ki so slovenskemu narodu omogočili, da pride do svoje lastne slovenske države, katero je bilo potrebno v letu 1991 – v vojni – tudi vojaško obraniti. Uspelo nam je, ker smo bili Slovenci v tem kratkem vojnem obdobju leta 1991 enotni, vendar le v tem kratkem obdobju. Imeli smo vizijo in jasne cilje ter nismo bili politično razdeljeni. Aktivni udeleženci vojne za obranitev samostojnosti Slovenije smo želeli – z ustanovitvijo veteranske organizacije – takratno skupno odločnost in skrb za našo

domovino prenesti tudi v prihodnost. Povezovala nas je želja za svobodno, varno, mirno in socialno Slovenijo, v kateri nas ne morejo in ne smejo ločevati različni politični pogledi. Vso našo odločnost, hotenja in želje so v dvajsetih letih naši politični voditelji zapravili.

Slovenija kot država je danes mogoče še malce svobodna, toda varna, mirna in socialna pa zagotovo ni več. Slovenija je politično razdeljena na »naše« in »vaše«, ki se menjujejo na oblasti glede na rezultate volitev, za domovino in narod pa jim je kaj malo mar.

Mitja Teropšič: Mlado slovensko državo nam je uspelo obraniti, ker smo bili Slovenci v kratkem vojnem obdobju leta 1991 enotni, vendar le v tem kratkem obdobju. Imeli smo vizijo in jasne cilje ter nismo bili politično razdeljeni na »naše« in »vaše«. Pozabimo na ideološko-politične spore in ponovno stopimo skupaj – za domovino – ter lepšo prihodnost. Politični voditelji, uporabite veteransko geslo: »Skupaj v vojni – skupaj v miru«!

Brošura:

V skrbi za domovino!

20. let vojnih veteranov 91' Posavja

Avtor besedila:

Mitja Teropšič

Založil in izdal:

Pokrajinski odbor ZVVS za Posavje

Zanj: predsednik Rudi Smodič

Izbor fotografij:

Mitja Teropšič

Fotografije so iz arhiva PO ZVVS Posavja,

OZVVS Sevnica, OZVVS Krško, OZVVS Brežice in

sekcij območnih združenj veteranov iz Posavja

Zahvala vsem, ki so odstopili slikovno gradivo za objavo.

Naklada:

500 izvodov

Oblikovanje in priprava za tisk:

Fotografika, Boštjan Colarič s.p., Krško

Tisk:

CTP d.o.o.

Izdajo brošure so omogočili:

ZVVS, OZVVS Sevnica, OZVVS Krško, OZVVS Brežice in Občina Sevnica

Krško, maj 2014

